

ملی ستندرد ملی

در برگ های این شماره:

سر مقاله

متن بیانیه رییس عمومی اداره (انسا) در کنفرانس...

پلان سترانیژیک پنج ساله ...

شورای عالی ستندرد

بالی، د آسیا د ستندرد د ادارو...

د ستندرد لازینود کتاب

انسا در ده بهترین انتخاب شد

د تخنیک کی کمیته د کړنو راپور

کود های ساختمانی

بیودیزل چیست؟

از دروین ستندرد

ستندرد از دید گاه مردم

اعتبار دهی

اهمیت نورم

خواره

سازمان همکاری بین المللی اعتبار دهی...

محیط زیست و آلودگی های...

صاحب امتیاز: اداره مستقل ملی ستندرد (انسا)

مؤسس: پوپل زی پوپل

مدیر مسوول: پوهنیار دوکتور مجیب الرحمن خطیر

هیأت تحریر:

داکتر احسان الله نیازی

دوکتور محمد وکیل رحیمی

دوکتور سید حسیب احمدی

انجنیر نفیسه ستانکزی

انجنیر غلام سرور همگام

انجنیر یار محمد ایوبی

به اهتمام مدیریت عمومی مطبوعات و آگاهی عامه

از تمام خواننده گان گرامی احترامانه تقاضا می شود، تا با نظریات و پیشنهادات سازنده خویش، ما را در نشر شماره های بعدی این فصلنامه همکاری نمایند.

آدرس: اداره مستقل ملی ستندرد، پارک های صنعتی، سرک کابل - جلال آباد

شماره تماس: ۰۷۵۲۰۴۱۴۴۵ (+۹۳)

وب: www.ansa.gov.af

ایمیل آدرس: magazine@ansa.gov.af

پست بکس: ۵۱۷۲ پوسته خانه مرکزی

سر مقاله

نقش کیفیت در توسعه صادرات

و غیره از شهرت خوبی در بازار های منطقه و جهان برخوردار بودند که کیفیت طبیعی اکثر محصولات زراعتی چون میوه جات خشک و تازه در این راستا از اهمیت ویژه برخوردار بود. متأسفانه در طی سه دهه اخیر، با توجه به پیشرفت سریع در عرصه استانداردایشن در سطح جهانی و مقررات سخت گیرانه تر در زمینه های صحت، مصونیت و محیط زیست، نیاز به تطابق با استانداردهای بین المللی کاملاً محسوس بوده و عامل اصلی محدودیت صادرات افغانستان به بازار های منطقه و عمدتاً کشور های همسایه عنوان شده میتواند. هرگاه وضعیت به همین منوال ادامه یابد نه تنها توسعه صادرات مقدور نخواهد بود بلکه صادر کنندگان افغانی بازار های موجود را نیز از دست خواهند داد. افغانستان به یک کشور مصرفی مبدل گردیده که بیلانس منفی تجارت را تجربه میکند که این امر میتواند ضربه مهلکی به پیکر اقتصادی جامعه وارد نماید.

پرداختن به چالش های موجود فرا راه توسعه صادرات افغانستان مستلزم سعی و تلاش هماهنگ و موثر ادارات ذیربط دولتی، سکتور خصوصی و نهاد های تمویل کننده میباشد. مشخصاً نقش سکتور خصوصی در سلسله خیلی برجسته بوده تا با درک اصول پذیرفته شده در تجارت جهانی و با دور اندیشی در عرصه بهبود کیفیت تولیدات و محصولات افغانی سرمایه گذاری نمایند تا رشد مداوم اقتصادی تضمین گردد.

به منظور دستیابی به ظرفیت رقابتی و تداوم این رقابت در مارکیت های داخلی و خارجی (منطقوی و بین المللی) تفوق بر چالش های مرتبط به انکشاف تولیدات، عرضه و خریداری، آموزش و ارتقای ظرفیت منابع بشری، تساوی اقتصادی، و مدیریت تشبثات الزامی شمرده میشود. تولید کنندگان میباید بر تسریع پروسه تولید به گونه سیستماتیک در راستای ارضای نیازمندی های تجارت جهانی و مشتریان سعی نموده، همکاری موثر را با عرضه کنندگان برقرار ساخته، با استفاده از منابع بشری متخصص و مجرب و نهایتاً با بکار گیری مدیریت قوی و ستراتیژیک خلاقیت را مبتنی بر کیفیت ممکن سازند.

با تشدید جو رقابت در مارکیت های جهانی، خلاقیت در تولید و کیفیت محصول اهمیت بسزایی کسب نموده است، اما خلاقترین محصول نیز باید با استانداردها بویژه موارد مرتبط با صحت و مصونیت مطابقت داشته باشد. تطابق با استانداردها چه اختیاری باشد یا اجباری محور پالیسی کیفیت محصول را تشکیل میدهد.

اصل اساسی دیگر در راه یابی محصولات به بازار های بهتر و حفظ این بازار ها همانا اظهار شواهد برای تطابق محصول با استانداردها میباشد. این امر مستلزم کسب تصدیقنامه های معتبر، شناخته شده و ارزش افزا برای محصول میباشد. مزید بر آن رعایت کامل الزامات مقررات تخنیکی پیش شرط باب گشایی به بازار های پر منفعت تر میباشد، که بدون شک چالش اساسی بالاخص برای تولید کنندگان در کشور های رو به انکشاف پنداشته میشود.

محصولات افغانی مانند محصولات زراعتی و حیوانی، قالین احجار قیمتی

محترم پوپلزی “پوپل” رییس عمومی اداره مستقل ملی ستندرد حین ایراد بیانیه در کنفرانس پلان سټراټیژیک پنج ساله انسا

متن بیانیه رییس عمومی اداره انسا در کنفرانس پلان سټراټیژیک

د افغانستان د ستندرد د ملي خپلواکې ادارې لوی رییس محترم پوپلزی (پوپل) ددې ادارې د کیفیت ملي پراختیایی سټراټیژیک پنځه کلن پلان په کنفرانس کې د مجلس حاضرینو ته چی د ستندرد جوړونې او ملي سټراټیږی په برخه جوړ شوی وو خپله وینا وړاندې کړه. او پدې هکله یی هر اړخیز معلومات څرگند کړل چې د حاضرینو له تاوده هر کلي سره مخ شوه. دا د دی بیانې مکمل متن د مینه والود معلوماتو د زیاتیدو په موخه نشر ته سپارو.

ګګرانو دوستانو!

د ستندرد جوړونی او دهغه اړوند بشپړوونکو سیستمونو رول په اقتصادی او پراختیایی ودی ، د خصوصی سکنور د ظرفیت په لوړوالی او د مصرف کوونکو او چاپیریال په ساتنه کې په بشپړ ډول محسوس او څرګند دی. ستندردونه په نوی نړیوال سوداګریز سیستم کې په یو اصل بدل شوی د تخنیکي خنډونو له منځه وړلو،سوداګرۍ اوپانګونۍ وده همدارنګه د معلوماتی تکنالوژی په همیشنی پراختیا کې د ستندرد جوړونی اهمیت او رول په زیاته پیمانه مخ په وړاندی روان دی. په همدی حال کې نړیوالی موافقت نامی او کودونو د روغتیا، او د ژوند د چاپیریال ساتنی په برخو کې ډیری ښې لارښوونی مینځ ته راوړې دی.

څه د پاسه دوه لسیزو جګړو د هیواد تولیدي وړتیا له ستونزو سره مخامخ کړی چه پایله یی تر ډیره کچه په وارداتو اتکا ده . په ټول هیواد کې مارکیټونه د ښکته کیفیت لرونکو او ارزانه وارداتي توکو څخه ډک دی، چې امکانات یي د کورني تولیداتو د سیالی لپاره ستونزمن ګرځولی دی.

د مارکیټونو د اړتیاو څخه د نه خبریدو له امله، نړیوالو ښه مارکیټونو ته لاس رسی افغاني تولیدونکو لپاره یو غټ خنډ ګڼل کیږي د پانګی اچونی لپاره هڅول ، د تولیدي او صادراتي سکتورونو ملاتړ، د ملي ستندردونو جوړونه، پراختیا او تطبیق له لاری چه نړیوال او سیمه ایزو ستندردونو له اصولو سره برابروي، د ستندرد د ملی خپلواکی اداری اصلی موخی جوړوی.

ددی هدفونو د رسیدلو لپاره د کیفیت ملی بنسټ د پراختیا سټراټیژیک پنځه کلن پلان جوړشوی، چی ستندرد جوړونه (Standardization)، مترولوژی (وزنونه او اندازه)، اعتبارورکول(Accreditation)، او د مطابقتونو ارزونه (Conformity Assessment) په برکی نیسی. همداراز د څیړنی وړتیا، آزماینښت او د کیفی تصدیق لیکونو صادرو ل ددغی پروګرام یوه برخه جوړوی

حضر ګرامی :

- علی الرغم محدودیت منابع تخنیکي، مالی و متخصص در کشور، اداره ملی ستندرد توانسته در مدت محدود دستاورد های چشمگیر داشته باشد که به صورت خلاصه میتوان موارد ذیل را حسب نمونه بر شمرد:

- ایجاد سیستم های منظم تخنیکي، مالی و اداري
- طرح قانون ستندرد ملی که خوشبختانه در اواسط سال ۱۳۸۹ از جانب مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان توشیح گردید.

- تشکیل شورای عالی ستندرد تحت ریاست جلالتماب محترم استاد محمد کریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری و رئیس کمیته اقتصادی شورای وزیران جمهوری اسلامی افغانستان که بدون شک نقش قاطع و کلیدی را در تسریع برنامه های ستندرد سازی در کشور و تقویه هماهنگی میان تمامی فعالین عرصه ستندرد سازی دارا خواهد بود.

- آغاز تدوین ستندرد های ملی در بخش های مختلف چون مواد نفتی، مواد ساختمانی، مواد غذایی، مواد دوايي و آرایشي، نساجی، برق و سامان آلات برقی، و محیط زیست. در این زمینه کمیته های تخنیکي به اشتراک نمایندگان ادارات ذیربط دولتي، سکنور خصوصی، و مراجع علمی و اکادمیک تشکیل گردیده است. تا الحال ۲۹ ستندرد ملی از جانب شورای عالی ستندرد منظور

گردیده و بیش از سی ستندرد دیگر در کمیته ها نهایی شده که عنقریب جهت کسب منظوری ارایه خواهد شد. در همین سلسله قرارداد مساعدت بالغ بر ۱،۲ میلیون دالر امریکایی جهت تطبیق پروژه تدوین ستندرد های ملی و ارتقای ظرفیت کمیته های تخنیکي با دفتر محترم حرکت به امضا رسیده است که تطبیق آن موفقانه به پیش میرود.

- - آغاز تدوین کود های ساختمانی افغانستان که پروژه متذکره از جانب دفتر حرکت تمویل گردیده و قرارداد مساعدت آن در ماه جون ۲۰۱۰ به ارزش ۲،۱ میلیون دالر امریکایی به امضا رسید. این پروژه برای ۲۸ ماه دوام خواهد یافت. بر اساس این پروژه چهار کود ساختمانی چون کود ساختمان، کود مهندسی، کود انکشاف شهری و کود شاهراه و پل، در مطابقت با ویزه گی های جغرافیایی، اقلیمی، و اراضی افغانستان تدوین میگردد. این کودها همزمان به سه لسان به چاپ خواهد رسید.

- - کسب عضویت علی البدل سازمان بین المللی ستندرد(ISO)، توأمیت با کمیسیون بین المللی الکترو- تخنیکي (IEC)، عضویت در سازمان ستندرد منطقه یی جنوب آسیا (SARSO) خوشبختانه اخیراً اداره ملی ستندرد عضویت سازمان بین المللی اعتبار دهی لابراتوار ها (ILAC) را نیز کسب نمود. مزید بر آن اداره ملی ستندرد در صدد کسب عضویت سازمان بین المللی اعتبار دهی (IAF)، و سازمان های بین المللی مترولوژی نیز میباشد. اداره ملی ستندرد در اجلاس سالانه سازمان بین المللی ستندرد به شکل فعال اشتراک داشته و متوقع است در آینده عضویت اصلی این سازمان را نیز حاصل نماید.

- - امضای تفاهمنامه ها با سازمان آزمایش و مواد امریکا (ASTM)، اداره ستندرد هندوستان (BIS)، انستیتیوت تحقیقات صنعتی ایران (ISIRI)، و اداره ستندرد تاجکستان (TJKSTN). هدف از تفاهمنامه های متذکره تقویه روابط و همکاری های متقابل و شریک سازی ستندرد ها و رهنمود های مربوط میباشد. ضمناً، تفاهمنامه ها با انستیتیوت ستندرد ترکیه (TSE) وسازمان ستندرد مصر (ESO) نیز روی دست میباشد.

ارتقای ظرفیت کارمندان تخنیکي از طریق تدویر برنامه های کوتاه مدت و میان مدت آموزشی در داخل و خارج از کشور.

تدارک یک تعداد تجهیزات لابراتوری جهت افزایش موثریت برنامه تفتیش واردات.

و سایر موارد.

به هدف تسريع روند ستندرد سازی و ايجاد دورنمای واضح برای انكشاف زیربنای کیفیت در کشور، اداره ملی ستندرد پلان ستراتیژیک پنج ساله برای سال های ۱۳۹۰ – ۱۳۹۴ را طرح نمود که جا دارد از کمک تخنیکي دفتر Tafa اداره انكشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) اظهار سپاس نمود که ما را در نهایی سازی سند متذکره و تدویر کنفرانس یاری رسانیدند.

این پلان ستراتیژیک شامل پنج برنامه اساسی و زیربنایی در بخش های ستندرد سازی، مترولولژی، اعتبار دهی، ارزیابی مطابقت و روابط بین المللی میباشد که مجموعاً زیربنای ملی کیفیت را در افغانستان تشکیل میدهد. با ملاحظه به ماهیت تخنیکي فعالیت در عرصه های متذکره، نیاز مبرم برای تهیه منابع کافی مالی، بشری و تکنالوجی میباشد. توقع می‌رود که تطبیق این ستراتیژی بهبود چشمگیری را در کیفیت اموال و خدمات افغانستان به میان آورده، و بدین ترتیب دسترسی به بازارهای پرمفعت تر و نتیجتاً اثر گذاری مثبت بر بیلانس تجارتي را تسهیل بخشیده و همچنان سهم ارزنده در تلاش ها برای حمایت از مستهلکین و حفاظت محیط زیست ایفا نماید.

لازم میدانم تا از همکاری ها و مساعدت دوستان ما که در ايجاد و انكشاف اداره ملی ستندرد تا الحال ما را یاری رسانیده اند اظهار سپاس و قدردانی نمایم:

بانک جهانی از طریق پروژه مدرن سازی گمرکات و تسهیل تجارت در زمان ايجاد اداره ملی ستندرد ما را همکاری نمودند که کمک های تخنیکي شامل این پروژه از طریق اداره انكشاف صنعتی ملل متحد (UNIDO) تطبیق گردید.

- اداره انكشاف تجارتي ایالات متحده امریکا (USTDA) در آغاز کار اداره ملی ستندرد را در زمینه طرح ابتدایی قانون ستندرد، تهیه مواد ابتدایی جهت راه اندازة برنامه تدوین ستندرد های ملی و فعالیت های مرتبط به آن و آموزش شماری از کارمندان تخنیکي اداره ملی ستندرد در ایالات متحده امریکا مساعدت نمودند.
- اداره کمک های بین المللی کشور دوست ترکیه (TIKA) در راه اندازی برنامه های آموزشی در کابل و ترکیه اداره ملی ستندرد را همکاری نموده اند.

- دفتر محترم همکاری های تخنیکي کشور جرمنی GTZ که فعلاً به GIZ مسمی گردیده است در بخش تدوین ستندرد های برق و سامان آلات برقی با ما همکاری دارند.

قسمی که قبلاً هم اشاره شد دفتر محترم حرکت دو پروژه اساسی و بنیادی اداره ملی ستندرد یعنی پروژه تدوین ستندرد های ملی و پروژه تدوین کود های ساختمانی افغانستان را که مجموعاً بالغ بر حدود ۳,۳ میلیون دالر امریکایی می‌گردد مساعدت نموده اند که هر دو پروژه هنوز هم ادامه دارد.

در حالیکه از تمامی مساعدت های فوقاً ذکر شده اظهار سپاس و امتنان دارم می‌خواهم اذعان دارم که کشور های دوست و موسسات بین المللی تمویل کننده افغانستان را در عرصه های مختلف از سیاسی تا نظامی، و از اقتصادی تا اجتماعی و فرهنگی مساعدت مینمایند اما باید یقین داشت که موثریت اکثریت برنامه های اقتصادی، اجتماعی و زیربنایی مسقیماً یا غیر مستقیم مستلزم انكشاف یک زیربنای سالم کیفیت در افغانستان میباشد زیرا نمی توان از کیفیت یک پروژه ساختمانی مطمین بود در حالیکه امکان تثبیت کیفیت مواد ساختمانی بر طبق ستندرد های بین المللی و ملی وجود نداشته باشد؛ انكشاف اقتصادی و تجارتي به ویژه حمایت از سرمایه گذاری و تقویه سکتور صادرات در عدم دسترسی به ستندرد ها و ظرفیت های لازمه جهت تطبیق آن دشوار و در بسا موارد نا ممکن خواهد بود؛ و به همین ترتیب ده ها و صد ها مثال دیگر در بخش های خدمات صحی، معارف، ارتباطات، انرژی، انكشاف زیربنا ها، حمایت از مستهلکین، حفاظت محیط زیست و موارد متعدد دیگر وجود دارد که موثریت آن مستقیماً به انكشاف سیستم ها مشمول زیربنای ملی کیفیت ارتباط و وابستگی دارد. پس میتوان گفت که مساعدت در تطبیق پلان ستراتیژیک متذکره مساعدت به مردم رنجدیده افغانستان است که استفاده کننده نهایی تمامی برنامه های انكشافی میباشد.

- روی این اصل مجدداً از توجه رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان، به ویژه مواظبت دایمی جلالتماب محترم استاد خلیلی صاحب معاون دوم ریاست جمهوری که منجیث رئیس شورای عالی ستندرد همواره بر توسعه فعالیت ها در عرصه ستندرد گذاری تاکید داشته اند اظهار سپاس و امتنان نموده از وزارت های محترم مالیه و اقتصاد تقاضا دارم تا در تامین منابع کافی مالی برای تطبیق برنامه های مطروحه در پلان ستراتیژیک ما را همکار باشند. همزمان با آن از تمامی موسسات تمویل کننده نیز متمنی هستم که با توجه به اهمیت حیاتی زیربنای ملی کیفیت در انكشاف پایدار افغانستان در تمویل برنامه ها و پروژه های مطروحه در این پلان اداره ملی ستندرد را یاری رسانند.

- در اخیر یکبار دیگر از تشریف آوری جلالتمابان محترم به این کنفرانس اظهار سپاس و امتنان دارم.

و من الله توفیق

پلان ستراتیژیک پنج ساله اداره مستقل ملی ستندرد برای انكشاف زیربنای ملی کیفیت در افغانستان

جریان کنفرانس پلان ستراتیژیک پنج ساله اداره مستقل ملی ستندرد

طوری‌که به همگان هویداست اصلاحات، رشد و انكشاف یک سیستم جدید جهت بهبود خدمات به ملت نیاز به داشتن اهداف مشخص با یک دیدگاه دقیق، طویل المدت برنامه ریزی منظم بالاخص در افغانستان بعد از چندین دهه جنگ که منتج به تخریب زیربنا های اقتصادی گردیده و نیز گذار سریع از اقتصاد دولتی را به اقتصاد بازار متکی به سکتور خصوصی تجربه می نماید، مستلزم سیستم های فعال ستندرد گذاری، مترولولژی، اعتبار دهی و ارزیابی مطابقت بوده تا ظرفیت رقابتی و دستیابی به مارکیت های بهتر منطقوی و جهانی میسر گردد. تجارت باید بر مبنای منافع ملی استوار بوده و سرمایه گذاری در سکتور های صنعتی و صادراتی رشد یابد.

یک زیربنای قوی ستندرد گذاری رشد متداوم اقتصادی را بالاخص در کشور های رو به انكشاف تضمین مینماید. ستندرد ستون رشد اقتصادی و ظرفیت تجارتي بوده هکذا نقش کلیدی را در حمایت مستهلکین، حفاظت محیط زیست و رفاه عامه بازی می کند. در معاملات تجارتي در سطوح منطقوی و جهانی، از ستندرد ها نه تنها برای رفع موانع تخنیکي کار گرفته میشود بلکه افزاری برای دستیابی به مارکیت های پر منفعت میباشد. چالش اساسی فرا راه انكشاف اقتصادی در کشور های رو به انكشاف، به ویژه جوامع جنگ زده، برهم خوردن بیلانس تجارتي و نتیجتاً حاکمیت واردات بر مارکیت میباشد. عدم موثریت چارچوب های تطبیقی و فقر که توانمندی مردم را کاهش میدهد زمینه را برای سرازیر شدن امتعه با کیفیت پایین به مارکیت ها میسر می‌سازد که میتواند صحت، مصونیت و اقتصاد مردم را مستقیماً تهدید نماید. از جانب دیگر، کسب اعتبار مشتریان برای هسته های نوپای صنعتی دشوار میباشد. مزید بر آن، تقویه صادرات مستلزم رعایت نیازمندی ها و توقعات مارکیت های مورد نظر و کاربرد ستندرد ها میباشد.

اداره ملی ستندرد (انسا) منجیث یگانه مرجع با صلاحیت ستندرد گذاری در کشور سعی دارد تا در پرتو احکام قانون اساسی و مفردات ستراتیژی

انكشاف ملی افغانستان در زمینه تطبیق نظام اقتصاد بازار متکی به سکتور خصوصی، به چالش های موجود فرا راه رشد سکتور خصوصی از باعث نبود ظرفیت های رقابتی، وعدم دسترسی به مارکیت های بهتر جهانی پرداخته و هکذا سهم ارزنده در حمایت از مستهلکین و حفاظت محیط زیست ایفا نماید. اداره مستقل ملی ستندرد با درک مطلب فوق نخستین پلان ستراتیژیک را برای انكشاف و تقویه زیربنای کیفیت در افغانستان معرفی نمود، که یک گام اساسی در راستای انكشاف زیربنا های تخنیکي ستندرد، مترولولژی، اعتبار دهی و ارزیابی مطابقت (منجمله تفتیش، آزمایش و صدور تصدیقنامه های کیفی) و در نتیجه تقویه زیربنای ملی کیفیت در کشور شمرده می شود. در تدوین این ستراتیژی واقعیت های عینی اقتصادی و تجارتي افغانستان دقیقاً مدنظر گرفته شده است. شورای عالی ستندرد نیز پلان ستراتیژیک پنج ساله برای ۱۳۹۰ – ۱۳۹۴ را در جلسه مورخ ۲۴ حوت ۱۳۸۹ خویش تصویب نمود. شایان ذکر است که پروژه تسهیل تجارت و دستیابی افغانستان مربوط اداره انكشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID/Tafa) کمک تخنیکي را جهت تهیه آن برای اداره ملی ستندرد فراهم گردانیده است.

اداره مستقل ملی ستندرد این ستراتیژی را طی یک کنفرانس بزرگ به تاریخ ۱۰ حمل ۱۳۹۰ به نهاد های دولتی، تمویل کننده گان و نماینده گان کشور های دوست مقیم افغانستان معرفی نمود پروگرام متذکره با تلاوت آیات چند از کلام الله مجید و پخش سرود ملی آغاز گردید، سپس محترم پوپل زی پوپل دستاورد های اداره ملی ستندرد را طی سه سال گذشته ارائه نموده افزودند: « بیش از دو دهه جنگ ظرفیت های تولیدی کشور را به رکود مواجه نموده که نتیجه آن اتکا به واردات میباشد. افغانستان بیالانس منفی تجارت را تجربه میکند. مارکیت ها در سراسر کشور مملو از مواد وارداتی با کیفیت پایین بوده و نسبتاً ارزان اند که محیط را برای رقابت تولیدات داخلی مشکل تر میسازد. دستیابی به مارکیت های بهتر جهانی در عدم آگاهی از نیازمندی های مارکیت چالش عظیم برای تولید کننده گان افغانی به شمار میرود. در راستای تشویق سرمایه گذاری و حمایت از سکتور های تولیدی و صادراتی از طریق تدوین، ترویج و تطبیق ستندرد ها ملی در مطابقت با ستندرد های بین المللی و منطقوی، اداره ملی ستندرد ایجاد و انکشاف زیربنای ملی کیفیت را که شامل ستندرد سازی، مترولوژی (اوزان و مقیاس)، اعتبار دهی و ارزیابی مطابقت منجمله ظرفیت های تفتیش، آزمایش و صدور تصدیقنامه های کیفی میباشد در صدر برنامه های کاری خویش قرار داده است.»

متعاقباً جلالتماب محترم محمد کریم خلیلی معاون دوم مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان و رئیس شورای عالی ستندرد پیرامون نیاز افغانستان به زیربنای ملی کیفیت صحبت نموده گفتند: « استقرار نظام اقتصاد بازار در روشنی قانون اساسی افغانستان مستلزم نهادینه سازی ارزش های این نظام و رشد سیستم های محوری مرتبط به آن و اشتراک سکتور خصوصی فعال و متعهد میباشد تا بتوان کشور را از وضعیت فعلی به رفاه اقتصادی سوق داد. در حال حاضر مارکیت ها در سراسر کشور مملو از امتعه تجارتی بی کیفیت و یا هم با کیفیت پایین بوده، امکان فریب مستهلک وجود داشته و تهدیدات جدی متوجه صحت، سلامتی و مصونیت مردم ما میباشد.» ایشان افزودند: « پلان ستراتیژیک اداره ملی ستندرد انکشاف زیربنای ملی کیفیت را برای رشد متداوم اقتصادی خیلی ضروری دانسته و تاکید دارم که وزارت محترم مالیه به همکاری موسسات تمویل کننده منابع مورد نیاز را به صورت مستمر در اختیار اداره ملی ستندرد قرار دهند تا تطبیق پلان متذکره یقینی گردد.»

در ادامه کنفرانس محترم داکتر انورالحق احدی وزیر تجارت و صنایع و معاون شورای عالی ستندرد در مورد نقش ستندرد سازی در تسهیل تجارت صحبت نموده گفتند: « با در نظر داشت اهداف دولت جمهوری اسلامی افغانستان برای انکشاف اقتصادی و هکذا کسب عضویت سازمان تجارت جهانی، ایجاد و انکشاف سیستم های مشمول در زیربنای ملی کیفیت برای

اهدای دستگاه اعیار سازی در بخش مترولوژی از جانب سفیر ایالات متحده امریکا به رئیس عمومی اداره مستقل ملی ستندرد (انسا)

تسهیل تجارت و رفع موانع تخنیکي تجارتی خیلی حیاتی بوده مساعی اداره ملی ستندرد در راستای طرح پلان ستراتیژیک که میتواند رهنمود واضح برای فعالین سکتور های دولتی و خصوصی در این عرصه است، مشخص باشد.»

هکذا محترم هدایت امین ارسلا وزیر ارشد در رابطه نقش جامعه جهانی در رشد و انکشاف زیربنا ها در افغانستان، محترم مستور معین وزارت مالیه روی تداوم مالی زیربنای ملی کیفیت، و محترم قربان حقجو رئیس اتاق تجارت و صنایع افغانستان پیرامون حمایت و سهمگیری سکتور خصوصی در انکشاف زیربنای ملی کیفیت صحبت نمودند.

در ادامه گردهمایی پرزنتیشن مفصل در رابطه به مفردات پلان ستراتیژیک اداره مستقل ملی ستندرد توسط پوهنیار دکتور مجیب الرحمن خطیر معاون تخنیکي اداره ملی ستندرد ارایه گردید.

در بخش دیگر کنفرانس نمایندگان موسسات تمویل کننده در رابطه به حمایت ایشان از طرح و تطبیق پلان ستراتیژیک برای انکشاف زیربنای ملی کیفیت بحث آزاد نموده به نماینده گی از بخش های مربوطه وعده همکاری را با اداره ملی ستندرد سپردند.

در کنفرانس متذکره شماری از وزراء، وزرای مشاور، معینان و روسای ادارات مستقل، جنرال کارل آیکن بیری سفیر ایالات متحده امریکا در افغانستان، و نمایندگان شمار زیادی نهاد های دیپلوماتیک، موسسات تمویل کننده و ادارات ذیربط اشتراک داشتند.

در اخیر کنفرانس فیصله شد تا «گروپ هماهنگی تمویل کننده ها» جهت تداوم همکاری ها در راستای تطبیق پلان متذکره تشکیل گردد.

اداره مستقل ملی ستندرد امیدوار است تا این نخستین گام جهت دستیابی به سطح لازم کیفیت در تمامی عرصه های اقتصادی باشد.

شورای عالی ستندرد

جریان جلسه شورای عالی ستندرد در قصر صدارت عظمی

انکشاف سیستم های ستندرد گذاری در کشور میباشد.

- اداره ملی ستندرد مسوده طرزالعمل فعالیت شورای عالی ستندرد را در جلسه بعدی ارایه نماید.

- جهت تصویب آگاهانه ستندرد های ملی، اداره ملی ستندرد فشرده هر ستندرد پیشنهادی را ضم آجندا به اعضای شورا گسیل دارد.

- سایر موضوعات شامل آجندا از جمله تصویب بیست و یک ستندرد پیشنهادی و لایحه خدمات لابراتوار های مواد نفتی اداره ملی ستندرد به جلسه بعدی موکول گردد.

۲) فیصله های جلسه دوم (۲۴/دلو/۱۳۸۹)

- ستندرد ملی گاز مایع، ستندرد تیل طیاره نوع (Jet A , Jet A۱) (و ستندرد ملی کشمش منظور گردید.

- اعضای شورای عالی ستندرد که بر حسب قانون ستندرد ملی و حکم مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان تعیین گردیده اند، باید شخص خود آنها در جلسات اشتراک داشته باشند. هکذا تنها اعضای شورای عالی ستندرد میتوانند در جلسات اشتراک نمایند و در صورت

جلسات شورای عالی ستندرد تحت ریاست جلالتماب محترم محمد کریم خلیلی معاون دوم ریاست جمهوری و رئیس آن شورا در قصر صدارت عظمی دایر گردید.

در آغاز جلسات جلالتماب محترم معاون دوم ریاست جمهوری و رئیس شورای عالی ستندرد صحبت های مختصر و پر محتوای خویش را پیرامون نقش ستندرد سازی در توسعه اقتصادی و حمایت از مستهلکین و هکذا در زمینه چگونگی تطبیق ستندردهای ملی منظور شده ایراد فرموده اند و طبق اجندا موضوعات مطروحه توسط معاون تخنیکي اداره مستقل ملی ستندرد و سرکتر شورای عالی ستندرد به مجلس ارایه و بعد از بحث های مفصل و تبادل افکار و ارایه معلومات لازمه از جانب رئیس عمومی، معاون تخنیکي، و تیم تخنیکي اداره انسا فیصله های لازمه صورت گرفت .

شورای عالی ستندرد از زمان تاسیس آن (۱۳۸۹/۱۱/۵) تا اکنون پنج جلسه داشته که در هر جلسه بعد از بحث و گفتگوهای مفصل مسلکی و تخنیکي تصامیم ذیل در جلسات متذکره اتخاذ گردیده است :

۱) فیصله های جلسه اول (۵/دلو/۱۳۸۹)

- تشکیل شورای عالی ستندرد اقدام مناسب و ارزنده در راستای

جریان جلسه شورای عالی ستندرد در قصر صدارت عظمی

ضرورت متخصصین بخش های مختلفه مشخصاً از جانب سكرتريت

شورای عالی ستندرد دعوت خواهند شد.

• جهت تسهيل مطالعه طرح ستراتيژی اداره ملی ستندرد، يك پريزنټيشن در جلسه بعدی ارايه گردد.

٤) فيصله های جلسه سوم (١/حوت/١٣٨٩)

- به تعداد هجده ستندرد ذيل منحيث ستندرد های ملی منظور گرديد:
- سه ستندرد ملی مواد غذایی
- دو ستندرد ملی نساچی
- يك ستندرد ملی محيط زيست
- دوازه ستندرد ملی برق
- طرزالعمل فعاليت شورای عالی ستندرد بعد از يك سلسله تعديلات لازمه در سه فصل و ده ماده مورد تصويب قرار گرفت.

٥) فيصله های جلسه چهارم (٢٥/حوت/١٣٨٩)

- لايحه خدمات لابراتواری بخش مواد نفتی منظور و اداره مستقل ملی ستندرد بايد در تطبيق آن اجراءات لازمه را به عمل آورد.
- ستراتيژی پنج ساله اداره مستقل ملی ستندرد (انسا) تصويب است.
- به تعداد هشت ستندرد ذيل منحيث ستندرد های ملی منظور گرديد:
- يك ستندرد ملی مترولوژی
- يك ستندرد کمیته نساچی
- يك ستندرد ملی ساختمانی

د ستندرد ملي خپلواکي ادارې لوي رييس محترم پوپلزی «پوپل» د آيسو سكرتر جنرال او آسیايي هيوادونو د ستندرد ادارو رييسانو سره د اندونيزيا په بالی کې

بالی

د آسیا د ستندرد د ادارو کوربه شو!

همدارنگه منطقه یی نظریی او پریزنټیشنونه وړاندی شول . گډونوالو په هغه مطبوعاتی کنفرانس کی چی د اندونیزیا د ستندرد ایجنسی له لوری جوړ شوی وه برخه واخیسته او د ژورنالیستانو سوالونو ته یی ځوابونه وویل.

د افغانستان ستندرد ملی خپلواکی اداری لوی رییس د یاد شوی غونډی سربیره په غیر رسمی وختونو کی د آسیا هیوادنو د ستندرد د ادارو له ریيسانو سره وکتل او پدی کتنو کی د مقابل لورو د همکاری او په خاص ډول د پاکستان، مالیزیا او اندونیزیا هیوادونو مسؤلانو د هر راز همکاری وعده څرگنده او هیله یی وکړه چه د تفاهم نامو متن به د دیپلوماتیکو مراجعو له لوری هغوی ته ولیرل شی ترڅو د متقابلو همکاریو په برخه کی کوتلی گامونه پورته شی.

په نړیوالو او منطقوی پروگرامونو کی د انسا گډون د اړیکو په پراخولو او د نړیوالو او منطقوی سازمانونو له کړنو او تجربو څخه د ګټی اخیستنې او همدارنگه د افغانستان د ستندرد ملی خپلواکی اداری په هکله هغوی ته د معلوماتو ورکړه او د متقابلو همکاریو د تړونونو د لاسلیک لپاره لاره برابروی .

د ستندرد ملی خپلواکی اداری لوی رییس ښاغلی پوپل زی پوپل د آسیا د ستندرد ادارو د ریيسانو غونډه کی چی د ستندرد د نړیوال سازمان (ISO) په نوبت او بلنه او د مالیزیا د ستندرد ایجنسی په کوربه توب د ٢٠١١ کال د مارچ په میاشت کی د بالی په ښار کی جوړ شوی وه گډون وکړ .

دغه اجلاس چی د آسیا د ستندرد ادارو د مسئولینو د پیژندگلوی او د نظرونو او تجربو د شریکولو په موخه جوړ شوی وه، په پیل کی د اندونیزیا د ستندرد ایجنسی چی په عین حال کی د DEVCO د سازمان مشر هم دی، داسی غونډه د منطقی د ستندرد د سازمانونو د همکاری او د نظرونو د شریکولو لپاره اړینی وگڼلی او د خپلو خبرو په بهیر کی یی د افغانستان د ستندرد اداری کړنی مثبتی و ارزولی او زیاته یی کړه چی نن ورځ د منطقی یو شمیر هیوادونه د افغانستان د ستندرد اداری د کړنو او جوړ شویو سیستمونو څخه پخپلو برنامو کی کار اخلی . او یادونه یی وکړه چی دغه ټکی به مونږ په رسمی ډول تا سو ته در ولیږو.

په دغه غونډه کی بیلابیلی د ستندرد د ورځنیو تودو مسئلو سر بیره د ستندرد گټه په ملی او منطقوی اقتصاد او تجارت کې او

د ستندرد لارښود کتاب

تیاروونکی : انجنیر عزت الله صدیقی

د ستندردونو د تدوین د پروژې مسول

Handbook

دې ستراتیژی سره سم د ستندرد لارښود کتاب هم یو ځای جوړ او د ګټې اخستنې په واک کې ورکړل شو.

د افغانستان د ستندرد ملی ادارې (انسنا) پدې وروستیو کې خپله پنځه کلنه ستراتیژی د کیفیت د ملی بنسټ د پیاوړتیا لپاره جوړ کړېده. د

لکه څرنګه چې په اوسنی عصر کې لیدل کیږی نړی په بیلا بیلو برخو کې د پام وړ پرمختګونه کړی دي. یوه له دغو برخو څخه د ستندرد او کیفیت برخه ده چې د ژوندانه په هری برخې پورې اړه درلودای شی. له همدې کبله د ستندرد جوړنې په برخه کې یو زیات شمیر کتابونه د لارښود په ډول د نړیوالو سازمانونو لخوا جوړ شويدي چې یو له دغو څخه زموږ تر لاس لاندې کتاب دی. د دې کتاب په مرسته هر څوک کولای شی د ستندرد، مترولوژی، اعتبارورکونې او کیفیت په اړه هر اړخیزه معلومات ترلاسه کړی ځکه زموږ په هیواد کې ستندرد او ستندرد جوړول ډیر نوی پیل دی.

زموږ هر وګړی کولای شی دې لارښود کتاب نسخې د افغانستان د ملی ستندرد د ادارې څخه د خپلو لازياتو معلومات لپاره په وړیا توګه تر لاسه کړی. د لوستلو او استفادې په ترڅ کې دغه اداره چمتو ده ستاسو هرې پوښتنې ته لازم ځواب ورکړي او همدا رنگه ستاسو تخنیکي او مسلکي نظرونه په راتلونکي کې په پام کې ونيسي.

د دې لارښود کتاب موخه د مترولوژی، اعتبار ورکونې او ستندرد جوړونې د اهمیت په اړه د عمومياتو بیانول دی چې په مرسته یی کولای شو د سوداګرۍ د آسانتیا، بازارونو ته د لاسرسی او د صادراتو د سیالي په برخه کې اړین معلومات تر لاسه کړو تر څو د سوداګرۍ د نړیوال سازمان د سوداګرۍ د تخنیکي خنډونو د توافقينامې تړون موخې لاینې تطبیق شی.

پدې کتاب کې د سوداګرۍ د آسانتیا، د سوداګرۍ د نړیوال سازمان، د مترولوژی، ستندرد او دمطابقت د ارزونې په اړه بشپړ معلومات وړاندې شوی دی. دغه لارښود کتاب ټولې شپږ برخې لری چې پخپل وار سره په لاندې ډول تشریح شوی دی:

- د مقدمې څخه مخکې د ټولو اصطلاحاتو او مخففاتو مفصل لړلیک تشریح شويدي تر څو لوستونکي وکولای شی چې د ډیرو تخنیکي او علمي اصطلاحاتو سره د مطالعې څخه مخکې آشنایی پیدا کړی.
- د مقدمې په برخه کې د مترولوژی، اعتبارورکونې،

ستندرد او کیفیت په اړه عمومي معلومات وړاندې شوی دی تر څو د سوداګرۍ د آسانتیا او د سوداګرۍ د تخنیکي خنډونو د توافقينامې تړون (TBT) په برخه کې ورڅخه کار واخستل شی.

- په لومړی برخه کې د سوداګرۍ په وړاندې د تخنیکي خنډونو د توافقينامې (TBT) په اړه معلومات وړاندې شوی دی ترڅو پورې د (TBT) او (SPS) د توافقينامو د عمومياتو، جوړښت، او محتوا په اړه معلومات تر لاسه او د سوداګرۍ د نړیوال سازمان د اعضاوو مکلفیتونه پکې واضح شی.

- د دې کتاب په دوهمه برخه کې د ستندرد او تخنیکي مقرراتو، د هغو تکامل، پیژندنې، اړتیا، او نورو اړخونو ته کتنه شوېده او همدا رنگه پدې برخه کې برسیره پردې په نړیواله سوداګرۍ کې د ستندردونو او تخنیکي مقرراتو رول ته، د ستندرد سیمه ییزو او نړیوالو سازمانونو او د ستندرد جوړونې پروسو ته هم کتنه شوېده.

- د دغې کتاب په دریمه برخه کې مترولوژی (د اندازې اخستنې) برخې ته، د هغې تاریخچې، د واحداتو نړیوال سیستم، د مترولوژی برخو، د مترولوژی اصطلاحاتو، او د مترولوژی سیمه ییزو او نړیوالو سازمانونو ته ځای ورکړل شوی ده.

- پدې برخه کې د مطابقت ارزونه، او د ستندردونو او تخنیکي مقرراتو سره د مطابقت نړیوال منل شوی پروسیجرونه تر څیړنې لاندې نیول شويدي. دوه اړخیزه پیژندنه او د مطابقت د ارزونې اصول هم پکې تشریح شوی او همدا راز د مطابقت د ارزونې نړیوال او سیمه ییز سازمانونه پکې څیړل شويدي.

- د کتاب په پنځمه برخه کې د افغانستان د مترولوژی، اعتبارورکونې، ستندرد او کیفیت سیستم ته کتنه شوېده. د افغانستان د ملی ستندرد اداره چې په ۲۰۰۴ کال کې د افغانستان د جمهوري ریاست د حکم په رڼا کې جوړه شوېده او په هیواد کې د ستندرد او مترولوژی یواځنی خپلواکه اداره بیژندل شوی ده.

- په شپږمه برخه کې د مترولوژی، اعتبارورکونې، ستندرد او کیفیت اهمیت او د هغو اړیکې د نړیوالې سوداګرۍ سره څیړل کیږی.

Top Ten Award (TTA) یا جایزه ده بهترین یکی از شرکت های معتبر بین المللی است که برای اشخاص انفرادی، شرکت ها، ادارات و سازمان هاییکه دارای فعالیت های موفقانه برای بخش عامه را دارا می باشند، تاسیس گردیده است.

مراکز عمده و اساسی این شرکت در آسیا کشور سینگاپور، در امریکای شمالی شهر (وین کاور) کشور کانادا و در اروپا شهر لندن، کشور انگلستان می باشد.

TTA هر سال برنامه وسیع ارزیابی افراد، شرکت های خصوصی، سازمانها و ادارات مختلفه را مورد مطالعه قرار داده و بعد از تثبیت بهترین اجراء به تعداد ده مرجع را انتخاب نموده و طی یک محفل با شکوه به ایشان جوایز در نظر گرفته شده را توزیع می نمایند، که هدف از توزیع جوایز متذکره بالابردن کیفیت کاری، خدمات و تولیدات کشور ها در سراسر جهان می

باشد.

خوشبختانه اداره مستقل ملی ستندرد (انسا) نیز نظر به دست آورد های کاری و اجراءات عالی تخنیکي در بخش ستندردایزیشن به این جایزه انتخاب گردیده است.

سازمان متذکره طی نامه رسمی خویش از رییس عمومی این اداره دعوت بعمل آورده، تا منحیث یکی از متخبین ده بهترین و در عین حال مهمان خاص در پروگرام که به همین منظور در سال ۲۰۱۱ در شهر اوکراین برگزار می گردد اشتراک نموده و جایزه خویش را به حضور داشت نمایندگان با صلاحیت ادارات ستندرد بیش از ۳۵ کشور جهان رسماً دریافت نمایند.

همچنان در نامه تذکر داده شده که انسا صلاحیت دارد تا سه نهاد افغانی واجد شرایط را برای کسب همچو جوایز سفارش نمایند.

د تخنیکي کمیته د کرنو راپور

تیاروونکی : انجنیر عزت الله صدیقی

د ستندردونو د تدوین د پروژې مسول

د تخنیکي کمیته د جلسی جریان

ستندردونو ۲ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوې دی. دا کمیته په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. د دې کمیته یو شمیر ستندردونه به د تصویب لپاره ډیر ژر د ستندرد عالی شورا ته وړاندې شی.

د دوايي او آرایشی ټوکو تخنیکي کمیته (ANSA TC-4):

دا کمیته د ۱۳۸۹ کال د تلې میاشتې په ۲۵ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیته کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۱۱ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیته ۲ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو ۳ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوې دی. دا کمیته په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. د یادولو وړ ده چې د ستندرد عالی شورا د جوړیدو راهیسي د دې کمیته ۳ ستندردونه د ملی ستندردونو په حیث تصویب شوی دی.

د ساختمانی موادو تخنیکي کمیته (ANSA TC-5):

دا کمیته د ۱۳۸۹ کال د لړم میاشتې په ۲ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیته کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي

په تیره ربع کې د ستندردونو د تدوین اتو تخنیکي کمیټو لاندې فعالیتونه سرته رسولی دی:

- په ټولیزه توګه دغو کمیټو ۳۰ تخنیکي غونډې جوړې کړی دی
  - د ستندردونو ۱۷ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوېدی
  - د ۷ ستندردونو په شمیر نهایی مسودې د ستندرد عالی شورا ته وړاندې شوی او د ملی ستندردونو په حیث تصویب شویدی.
- د هرې تخنیکي کمیټې فعالیتونه په جلا توګه په لاندې ډول تشریح کیږی:

د خوراکی او زراعتی محصولاتو تخنیکي کمیته (ANSA TC-3):

دا کمیته د ۱۳۸۸ کال د جدی میاشتې په ۲۰ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیته کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۱۴ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیته ۵ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د

بنستونو څخه شا او خوا ۱۰ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیټې ۳ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو ۲ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوې دی. دا کمیټه په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. د یادولو وړ ده چې د ستندرد عالی شورا د جوړیدو راهیسې د دې کمیټې ۱ ستندرد د ملی ستندرد په حیث تصویب شویدی.

د نفتی موادو تخنیکي کمیټه (ANSA TC-6):

دا کمیټه د ۱۳۸۸ کال د سلواغې په ۲۸ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیټه کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۱۳ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیټې ۴ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو ۵ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوې دی. دا کمیټه په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. د یادولو وړ ده چې د ستندرد عالی شورا د جوړیدو راهیسې د دې کمیټې ۲ ستندردونه د ملی ستندردونو په حیث تصویب شويدي.

د برق او برقی وسایلو تخنیکي کمیټه (ANSA TC-8):

دا کمیټه د ۱۳۸۹ کال د حمل په ۳۰ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیټه کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۲۶ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیټې ۳ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو په ۱۰ مسودو کار روان دی. دا کمیټه په میاشت کې یوه غونډه جوړوی. ډیر ژر به د دې کمیټې یو سیت د ستندردونو د تصویب لپاره د ستندرد عالی شورا ته وړاندې شی.

د تخنیکي کمیټو د جلسو جريان

د نساجي- تخنیکي کمیټه (ANSA TC-9):

دا کمیټه د ۱۳۸۹ کال د زمري په ۹ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیټه کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۱۴ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیټې ۵ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو ۲ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوې دی. دا کمیټه په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. په راتلونکي ربع کې به د دې کمیټې یو شمیر ستندردونه د تصویب لپاره د ستندرد عالی شورا ته وړاندې شی.

د مترولوژي- تخنیکي کمیټه (ANSA TC-10):

دا کمیټه د ۱۳۸۹ کال د جدی په ۲۰ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیټه کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۷ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیټې ۳ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو ۱ مسوده د تخنیکي پلوه نهایی شوې ده. دا کمیټه په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. د دې کمیټې ۱ ستندرد د ستندرد عالی شورا لخوا تصویب شوی دی.

د ژوند د چاپیریال تخنیکي کمیټه (ANSA TC-14):

دا کمیټه د ۱۳۸۹ کال د ليندۍ په ۳۰ نیټه جوړه شوېده. اوس مهال پدې کمیټه کې د دولتي ادارو، خصوصي سکتور او علمي بنسټونو څخه شا او خوا ۱۵ تنه استازی غړیتوب لری. په تیره ربع کې دې کمیټې ۵ تخنیکي غونډې درلودلې چې په پایله کې یی د ستندردونو ۲ مسودې د تخنیکي پلوه نهایی شوې دی. دا کمیټه په میاشت کې دوې غونډې جوړوی. د دې کمیټې څو ستندردونه به د ستندرد عالی شورا ته د تصویب لپاره په راتلونکي غونډه کې وړاندې شی.

کودهای ساختمانی

کودهای ساختمانی یا کنترول ساختمان عبارت از مجموعه اصول وقواعد فنی، اجرایی و حقوقی است که بارعایت آنها در طراحی، نظارت و اجرای پروسه های ساختمانی اعم از نوسازی، توسعه ساختمانها، ترمیم اساسی و بهره برداری از ساختمان به منظور اطمینان ایمنی ازبهره دهی مناسب، آسایش ورفا عامه، صحت وصرفه جویی اقتصاد فرد و جامعه میگردد.

درکنار کودهای ساختمانی مدارک فنی دیگر از قبیل مشخصات فنی، ستندردها، رهنمودها نشریات رهنمودی، آموزشی وجود دارد که توسط مراجع مختلف تدوین و انتشار میابد، که از نظر کیفی و محتوا دارای اهمیت است، اما با کودهای ساختمانی فرق آشکار دارد.آنچه کودهای ساختمانی را از این مدارک متمایز میسازد، الزامی بودن، اختصاری بودن و سازگار بودن آن با شرایط کشور از حیث نیروی انسانی ماهر، کیفیت و کمیت مواد ساختمانی، توان اقتصادی، شرایط اقلیمی و محیط میاشد تا از این طریق نیل به هدف های پیش بینی شده ممکن گردد.

انواع کود های ساختمانی

۱ - کودهای ساختمانی ملی

این کود ها توسط نماینده های دولتی یا ادارات ستندرد سازی ملی تهیه و تدین گردیده و سپس توسط دولت مرکزی در سراسر کشور تعمیل میگردد.

۲ - کودهای ساختمانی مودل (نمونه یی)

در بعضی کودها که مقررات ساختمانی و اطمینان از مصونیت حریق تحت اثر ادارات محلی میباشد ار سیستم کودهای مودل استفاده میشود.کودهای ساختمانی مودل اعتبار قانونی ندارد، مگر اینکه توسط یک اداره با صلاحیت پذیرفته شده باشد.

کودهای ساختمانی بصورت عموم شامل مسایل ذیل میباشند:

- قوانین مربوط به پارکینک و فشار ناشی از عراده جات
- قوانین مربوط کود حریق به منظور اطمینان از تخلیه محفوظ افراد در هنگام وقوع حریق

- الزامات به ارتباط زلزله، سیلاب، طوفان و سایر آفات طبعی
- قوانین مربوط به زهکشی (سیستم تخلیه آب) ساحه سبز و احاطه تعمیرات

- الزامات در رابطه استفاده از ساختمانهای مخصوص (طور مثال ذخایر مواد اشتعال پذیر)

- قوانین مربوط به تهیه انرژی
- ضرورت تدوین کودها و ستندردها

تهیه و تدوین کودها یه دلایل ذیل ضروری است:

- ایجاد همگونی در طرحها و جلوگیری از بکارگیری کودهای مختلف.
- تطابق و همسازی ضوابط گوناگون مانند بارگذاری در دیزاین، زیرا اخذ بخش از ضوابط از یک کود و بخشی دیگر از کود دیگر به عدم همسازی طرح منجرخواهد شد.
- لزوم توجه به مسایل وشرایط خاص اقلیمی، اقتصادی و فرهنگی کشور وگنجانیدن آن در قوانین ملی.
- کسب اعتبار ملی و حرفه یی برای کشور.
- گشودن دریچه یی برای استفاده از تجارب انجیران کشور و طرح ها وابتکارات که نتایج مثبت به بار میآورد.

قدا^مت تاریخی ک^ودهای ساختمانی

ک^ودهای ساختمانی تاریخ طولانی دارد. آنچه که بصورت عموم برای بار نخست قبل از قرن ن^زدهم در رابطه به ک^ودهای ساختمانی در امریکا پذیرفته شد، مسایل ذیل را در بر داشت:

ماده ۲۲۹: هرگاه اعمار کننده تعمیری را بصورت درست اعمار نمیکرد و در اثر ویران شدن آن صاحب تعمیر از بین می رفت، درین صورت اعمار کننده محکوم به مرگ می شد.

ماده ۲۳۰: اگر در اثر ویران شدن تعمیرپسر صاحب تعمیر از بین می رفت در آن صورت پسر اعمار کننده محکوم بمرگ می شد.

ماده ۲۳۱: اگر در اثر ویران شدن تعمیر غلام (برده) از بین می رفت اعمار کننده موظف به خریداری یک غلام به صاحب تعمیر میگردد.

در جریان قرن ۱۹ با ب^وجود آمدن انقلاب صنعتی در اروپا و ختم برده داری د ر امریکا و آغاز مهاجرت ها به قاره امریکا، تغییرات بزرگ در رابطه به قوانین ساختمان ب^وجود آمد.

اولین ک^ودهای ساختمانی در سال ۱۸۵۹ در شهر بالتیمور Baltimore ایالات متحده امریکا تهیه گردید. حریق عظیم شهر بالتیمور که در ماه فبروری سال ۱۹۰۴ رخ داد، باعث تغییرات زیاد در ک^ود مذکور گردید.

در سال ۱۹۰۴ رهنمای قوانین ساختمان شهر Baltimore به نشر رسید. این رهنما به حیث ک^ود ساختمان برای چهار سال مورد استفاده قرار گرفت. بسیار زود مسوده ک^ود ساختمانی به شکل رسمی به نشر رسید و بالاخره در سال ۱۹۰۸ بحیث ک^ود پذیرفته شد.

در فرانسه در سال ۱۸۷۲-۱۸۵۲ در زمان امپراطور دوم در شهر پاریس برای ساختن آپارتمان ها از بلاک های بزرگ استفاده می شد. و ذریعه قانون مشخص ارتفاع تعمیرات محدود شده بود اکثرا تعمیرات ۵ یا ۶ منزل اعمار میگردد. در جرمنی و استرالیا از پلان فرانسه پیروی میکردند.

اکثراً ک^ودهای مدل در ایالات متحده امریکا معمول بود توسط اتحادیه بین المللی ک^ود (ICC)، ک^ود ساختمانی بین المللی (IBC))، ک^ودهای بین المللی رهایشی، حریق انرژی، نلدوانی، میخانیکی مورد استفاده قرار میگرفت. با درنظرداشت اهمیت ک^ودهای ساختمانی مختصر آ ک^ود بین المللی ساختمان (IBC) را به معرفی میگیریم.

• ک^ود بین المللی ساختمان (IBC)

• ک^ود بین المللی ساختمان یک ک^ود ساختمانی مدل است که توسط اتحادیه بین المللی ک^ود (ICC) تدوین گردیده است. این ک^ود در سراسر ایالات متحده پذیرفته شده است.

• در سال ۱۹۰۰ سیستم مقررات ساختمانی در ایالات متحده به اساس ک^ودهای مدل که توسط سه گروپ ک^ود منطقوی مورد استفاده قرار داده می شد. بنا نهاده شده بود.

• ک^ودهائیکه توسط اداره رسمی ک^ود ساختمانی (BOCA) تدوین شده بود در قسمت های شرقی و نیمه غربی مورد استفاده قرار میگرفت که این ک^ود به نام ک^ود ملی ساختمان یاد میگردد.

• ک^ودهائیکه توسط کنفرانس بین المللی ک^ود های ساختمانی (ICBO) تهیه شده بود و بنام ک^ود واحد ساختمانی

Uniform Building Code یاد می شد. که ساحات غربی ونیم شرقی ایالات متحده را تحت پوشش خود قرار میداد.

• ک^ودهائیکه توسط کانگرس بین المللی امریکای جنوبی ک^ود SBCCI ساختمانی اداره می گردید و بنام ک^ودهای استاندارد ساختمانی یاد می شد و در مناطق جنوب شرق ایالات متحده مورد استفاده قرار میگرفت. گرچه انکشاف ک^ودهای منطقوی بطور موثر جوابگوی نیازمندی قانونی ادارات محلی بوده اما در سالهای ۱۹۹۰ معلوم گردیده که دولت به یک مجموع واحد هماهنگ شده ک^ودهای مدل ملی ساختمان نیاز دارد. استفاده کننده گان سه گروپ فوق تصمیم اتخاذ نمودند تا فعالیت های شانرا در راستای تهیه ک^ودهای ساختمانی بطور مشترک انجام دهند. در نتیجه در سال ۱۹۹۴ اتحادیه بین المللی ک^ود (ICC) ایجاد گردید و فیصله بعمل آمد تا این اتحادیه ک^ودهای را تدوین نماید که محدودیت های منطقوی نداشته باشد.

• بعداز سه سال تحقیقات پیهم و کارخستگی ناپذیر، در سال ۲۰۰۰ اولین ک^ود بین المللی ساختمانی (IBC) به نشر رسید.

ک^ود بین المللی ساختمان (IBC) برای تمام ساختمانها به استثنای ساختمانهای دارای یک و دو واحد مسکونی قابل استفاده است. بخش های از ک^ود (IBC) سایر ک^ودهای بین المللی مانند نلدوانی، میخانیکی، برق و ستندردهای ملی اتحادیه های محافظت حریق را ماخذ قرار میدهد . بنابراین اگر ک^ود بین المللی ساختمان پذیرفته می شود ک^ودهای دیگر که توسط IBC ماخذ داده می شود نیز اقتباس

میگردد. اغلباً ک^ودهای نلدوانی، میکانیکی و ک^ود برق اقتباس می شود.

• ک^ود بین المللی ساختمان (IBC) که در سال ۲۰۰۰ چاپ گردیده دارای ۷۰۰ صفحه بوده و بخش های ذیل را در بر میگردد:

• صنف بندی ساختمان نظر به بهره برداری

• ارتفاع مساحت ساختمان

• امور داخلی

• ساختمان سقف، دیوارها و تهداب ها

• سیستم محافظت ساختمان در مقابل حریق

• مواد مورد استفاده در ساختمان

• بالا برها(لفت ها) و زینه های متحرک

• ساختمانهای موجوده از قبل

• راه های خروج از ساختمان در هنگام بروز حوادث غیر مترقبه مانند حریق، زلزله و غیره.

• ک^ودهای بین المللی ساختمان (IBC) بعداز هر سه سال

تجدید چاپ میگردد.

• ستندردهای مرجع و مأخذ

• ک^ودهای ساختمانی مدل بیشتر به مرجع تکیه میکنند که توسط سازمان های دیگر ستندرد سازی مانند انجمن آزمایش مواد امریکا (ASTM)، انستیتیودت ملی ستندرد امریکا (ANSI) و اتحادیه ملی محافظت در مقابل حریق (NFDA) ترویج و منتشر میگردد. بخش های ساختمان به ستندرد های مرجع مانند بار اضغری طراحی برای تعمیرات و ساختمان که توسط انجمن انجیران امریکا (ASCE-Y) به نشر می رسد زیادت^ر اتکا میکنند.

ماخذ:

Building Code – Wikipedia the free encyclopedia

International Building Code –

Wikipedia the free encyclopedia

بیو دیزل چیست؟

تهیه کنندگان: وژمه ستانکزی و فرهاد یوسفزی

بیودیزل ها سوخت هایی اند که از روغن ها و چربی ها بدست می آیند. این سوخت ها به خاطریکه پایه گیاهی و حیوانی دارند مورد توجه بسیاری از کشورها قرار گرفته اند. هم اکنون کشور آلمان به تصویب قوانینی استفاده

از ۵ فیصد بیودیزل در سوخت دیزل مصرفی اقدام کرده و بسیاری از کشورهای دیگر هم تحقیقات خود را در این زمینه انجام می دهند. با تمام شدن سوخت های فسیلی باید به دنبال سوخت های تجدید پذیر بود. استفاده

روزافزون از سوخت های فسیلی، افزایش قیمت محصولات نفتی و کاهش ذخایر موجود، محققان را در جهت یافتن منابع جدید انرژی غیر نفتی ترغیب نموده است. در حال حاضر میزان تقریبی حجم ذخایر نفتی جهان به اندازه یی است، که چنانچه روند تکیه بر سوخت های فسیلی ادامه یابد در آینده نزدیک جهان با مشکلات زیادی در موارد زیست محیطی و کمبود مواد اولیه مواجه خواهد شد.

عمده ترین مصرف سوخت های فسیلی در انجنهای احتراق داخلی می باشد. انواع انجنهای اشتعال تراکمی که با سوخت دیزل و انجنهای اشتعال جرقه یی که عمدتاً با پترول کار میکنند از این سوخت ها مصرف می کنند. از انواع این انجنها که به عنوان منبع نیروی محرکه برای انجام کارهای مختلف استفاده می شود،

سهام عمده یی در مصرف سوخت های یاد شده دارند. سوخت های جایگزین انجنهای اشتعال جرقه یی گاز مایع، گاز طبیعی فشرده و انواع الکهول بوده و بکارگیری آنها مزایا و معایب متعددی را همراه دارد. در رابطه با انجنهای دیزل، سوخت های جایگزین بدلیل منشا حیاتی آنها به نام های بیودیزل یا بیوفیول نامیده می شوند. لذا بیودیزل به طیف وسیعی از سوخت ها گفته می شود که از انواع روغن های گیاهی و چربی های حیوانی تهیه می شوند. امروزه روغن های گیاهی علاوه بر مصارف غذایی، از دیدگاه های تولید انرژی و تهیه مواد خام صنعتی از اهمیت بالایی برخوردار می باشند. پروسه کیمیاوی تهیه این سوخت ها شامل تعامل روغن و الکهول در حضور یک کتلیست است که منتهی به تولید اسیدهای چرب ایستری موجود در روغن اولیه می شود. این امر باعث بهبود خواص فیزیکی و کیمیاوی این مواد می گردد. بنابراین بیودیزلها عبارت از اسیدهای ایستری متوالکایل با زنجیره بلند می باشد.

این نوع سوخت ها از جنبه های تجزیه پذیری، رجعت سریع مواد اولیه و سازگاری های زیست محیطی از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. عمده ترین مزیت این سوخت ها در مقایسه با سوخت های مرسوم بالا بودن نمبرسیتان، قابلیت آنها در کاهش آلودگی ها بواسطه عدم وجود سلفر و مقدار کمتر هایدروکاربنهای ناسوخته می باشد.

وجود منابع متعدد در جهت تولید و عدم نیاز به تغییر زیاد در ساختار انجنهایی که از این سوخت ها استفاده می کنند از مزایای دیگر این سوخت ها به شمار می رود. عمده ترین مشکلات در راه تهیه این سوخت ها مسائل اقتصادی و کسب مرغوبیت بیشتر در بازار مصرف می باشد، که با اعمال روش های نوین تولید برطرف خواهد گردید.

وضعیت موجود تولید سوخت بیودیزل

نام بیودیزل اولین بار در آمریکا در سال ۱۹۹۲ به وسیله National Soy Diesel Development Board که هم اکنون به نام National Biodiesel Board نامیده می شود تعیین شد. این موسسه پیشقدم در تجارت بیودیزل در آمریکا می باشد. از نظر کیمیاوی، بیودیزل متوالکایل ایستر با زنجیره اسید چرب طویل است که از منابع تجدید پذیر لیپید به وجود می آید. این سوخت می تواند در انجنهای دیزل(اشتعال تراکمی) با اندکی تغییر و یا بدون تغییر و اصلاح در آن مورد استفاده قرار گیرد. بیودیزل تجدید پذیر، غیر سمی و بدون سلفر و ترکیبات آروماتیک است.

بیودیزل میتایل یا ایتایل ایستر روغن های گیاهی و حیوانی است. از زمانی که روغن تولیدی سویا سهم عمده یی در آمریکا تشکیل داد توجه به این روغن به عنوان ماده اولیه برای تولید بیودیزل گسترش پیدا کرد. بیودیزل هم اکنون با فیصدی های مختلفی با سوخت های دیزل ترکیب می گردد. میزان ترکیب تابع از شرایط اقتصادی، قوانین زیست محیطی پذیرفته شده، توانایی و قابلیت مواد به کار برده شده و خصوصیات احتراق است. بیشترین توجه به ترکیب ۲۰ فیصد بیودیزل با سوخت دیزل می باشد و این نسبت دارای مزایای بیشتری است. کشور های استرالیا و آلمان تنها کشورهایی هستند که بیودیزل را به صورت خالص مورد استفاده قرار می دهند. بیودیزل را همچنین میتوان به عنوان یک سوخت حرارتی موثر استفاده نمود. ۹۰ فیصد تولید بیودیزل در ایتالیا بدین منظور اختصاص یافته است.

در حال حاضر در آلمان حدود (۱,۹) میلیون هکتار انواع دانه های روغنی کشت می شود و تقریباً (۸,۲) فیصد سوخت های انجنهای دیزل از این راه فراهم می گردد. در تمام اروپا با اتخاذ سایت های منطقه یی و استفاده از انواع دانه های روغنی این میزان تا سال ۲۰۰۵ به ۱۷-۱۵ فیصد در تمام سوخت مصرفی انجنهای دیزل شامل خواهد شد. در طی ۱۵ سال گذشته روند حاکم بر مصرف انرژی جهانی بر مبنای استفاده از سوخت های جایگزین بوده و در سال ۱۹۹۲ مصوبه سیاست انرژی جهانی دولتها را موظف کرده تا سال ۲۰۰۵ میزان (۷,۵) فیصد از سوخت های انجنهای فعلی را با سوخت های غیر نفتی جایگزین نموده و این رقم تا سال ۲۰۱۰ باید به ۲۵ فیصد افزایش یابد. هزینه تولید این نوع سوخت ها در اروپا بطور متوسط (۰,۸۵) الی یک دالر برای هر لیتر می باشد، که از این میان تنها ۵ الی (۶,۲۵) سنت برای هر لیتر هزینه تبدیل روغن به بیودیزل بوده و متباقی هزینه تولید روغن خام می باشد.

میتایل یا ایتایل ایسترها می توانند از روغن های گیاهان و درختان، چربی حیوانات و یا از روغن ها و چربی های باقیمانده تولید گردند.

بقیه در صفحه ۳۵

ستتورد

از دور بین

ستندرد از دیدگاه مردم

عبدالحي د اقتصاد پوهنځى محصل

کوم اجناس يا کوم توکي چې افغانستان ته راواردیږي معمولاً د ښه کیفیت يا ستندرد له لحاظه په ډیره ټيټه کچه کې موقعیت لري. څرنگه چه خپله افغانستان تولیدات نلري او تقریباًد ۹۰ څخه تر ۹۵٪ توکي افغانستان ته له مختلفو گاونډیو هیوادونو یا نورو لیری هیوادونو څخه افغانستان ته راوړل کیږی. د دې توکو په کیفیت کې زمونږ سوداگر او تولیدکوونکي مملکتونه هم رول لوبوي نو کله چې زمونږ سوداگرو هیوادونو ته ورځي او د یو جنس فرمایش ورکوي نو هلته د کیفیت او قیمت خبره دوی مخکې له مخکې فیصله کوي. نو د افغانستان د ستندرد ملی خپلواکه اداره په دې اړوند ډیره مهم رول لوبوي. یو بل مهم مشکل دا دي چې مختلف ماشینونه او وسایل د توکو د کیفیت د ټاکلو لپاره افغانستان ته راوړل شوي دي تر څو مونږ وکولای شو د جنسونو کیفیت او نوعیت معلوم کړو. خو د دې ماشینونو د کار اخیستو لپاره فني اشخاص نلرو. نو زما هیله د ستندرد ملي ادارې څخه داده چې مسلکی او په کار پوه اشخاص د دې ماشینونو د استفادې لپاره استخدام کړي، تر څو د توکو کیفیت په سمه وجه تعین او تثبیت شي او زمونږ هیوادوال ښه گټه ترې پورته کړي.

محمد شریف باشنده کابل

کالاهاى که وارد افغانستان مى شود، کیفیت آن پایین است و پایین بودن کیفیت دلایل خاص خودش را دارا مى باشد. یكى از دلایل بسیار مهم این است که متأسفانه همان صداقت را که باید یک تجار در مقابل ملت داشته باشد، ندارد. همچنان گفته مى توانیم که اداره مستقل ملی ستندرد آنقدر کارش محسوس نبوده ولی مى دانیم این اداره هم مشکلات خود را دارد. من از این اداره خواهانم تا در کوشش تمویل و تجهیز لابراتوار هاى خود باشند تا امتعه که وارد کشور مى گردد، بطو دقیق کیفیت آن را چک و بررسی نموده، تا از اموال و اجناس با کیفیت در کشور استفاده نمایم.

احسان الله مدبر د کابل ښار اوسیدونکى

په هغه هیوادونو کې چې د اقتصاد بازار آزاد قانون په منلو سره فعالیت کوي، هلته داسې مطرح کیږی چې باید قوی موسسات وي. قوی موسسات په دې معنې چې هغه فعالیتونه چې هلته تر سره کیږي او هغه اجناس او خدمات چې واردیږي یا صادریږي باید په معیاري شکل اجرا شي. په دې معنې چې په افغانستان کې متأسفانه داسې قوي موسسات یا اداره نشته چې د توکو کیفیت په معیاري توگه بررسی کړي. مونږ نشو کولاي چې یو اړخیزه تصمیم د توکو په مورد کې چې په افغانستان کې ترینه استفاده کیږي ونیسو اوس مونږ وینو چې کوم اجناس چې افغانستان ته واردیږی هغه متأسفانه د ټا کلی او معیاري کیفیت درلودونکي ندي، او که دا پوښتنه مونږ د نورم او ستندرد د ادارې څخه وکو نو هغه به وایي چې د بازار آزاد له نظره زمونږ مستهلکین دومره قدرت لري او دوی دومره کفایت لري او دوی کولای شي چې په ټيټه کچه او یا ټيټه بیه اجناس واخلی اما مونږ نشو کولاي چې دا د اقتصاد بازار له اساسی پرنسپونو څخه ومنو ځکه چې دلته په داخل کې مونږ هم داسې اجناس او توکي لرو چې تولید یې کړو او له هغوی څخه ملاتړ وکړو او د استفاده وړ یې وگرځو. اما مونږ په اوږدو محاله کې کولای شو تر څو خپل داخلی تولیدات تقویه کړو تر څو چې و کولاي شو د خارجي اجناسو په مقابل کې د بې کیفیته توکو د واردولو څخه مخنیوی وکړو. نو زما هیله د دې ادارې څخه دا ده چې دوی ډیره توجه پدې برخه کې وکړي تر څو د دغه کارو مخه ونیول شي.

احمد نوید د کابل پوهنتون محصل

کوم جنسونه او سوداگریز مالونه چې افغانستان ته راځي په ټولیزه توگه دټیټ کیفیت لرونکي دي ، او دا څو علتونه لري ،چې مهم ترین علت یې دافغانستان د وگړو دژوند د کچې ټیټ والی دی او دعایداتو کچه هم کمه ده که چیرې سوداگران هغه مالونه وارد کړي چې کیفیت یې لوړ وي نو څرگنده ده چې دهغومالونو قیمت به هم لوړ وي نو دلته خلک نه شي کولای چې نوموړي مالونه واخلې نوله دی امله سوداگران او پانگه وال داسې مالونه راوړي چې دهغه کیفیت ټیټ وي تر څو وکولای شي نوموړي مالونه دافغانستان په بازارونو کې خرڅ کړي. نو دلته دولت ته پکار ده چې پدی کې مداخله وکړي اودوارداتي مالونو لپاره په گمرکونو کې داسې لابراتوارونه عیارکړي چې دنوموړو مالونو قیمت او کیفیت معلوم کړي.

مسیح الله احمدی محصل پوهنځی علوم اجتماعی

مواد و کالاهاى وارداتى که داخل افغانستان مى شود از کیفیت خوبى برخوردار نیستند. چون افغانستان کشور جنگ زده و رنج دیده است، بدان ملحوظ از نگاه اقتصادى مشکل اساسى درین جا است، که تجار افغانى کیفیت کالا را پایین فرمایش مى دهد و به قیمت نازل بدست مى اورد. چون اقتصاد کشور ضعیف است، بناءً اشیا و کالاهاى مصرفى ارزانتر را مى خواهد بدست آرد. ولی موادى که به کشورهاى اروپایى و امریکایى صادر مى شود دارای کیفیت بلند مى باشد و یک مشکل عمده در نهاده هاى تجارتى خصوصى هم وجود دارد که اگر به طور مثال نفت را نام ببریم که نفت به کیفیت بالا هم وجود دارد و به کیفیت پایین هم و تجار بخاطر نفع شخصى خود نفت بى کیفیت را به نرخ نفت با کیفیت بالا در بازار عرضه مى کند و نهادى وجود ندارد که از شرکت هاى خصوصى بازرسى نماید.

رحیم الدین د کابل پوهنتون محصل

ټولو ته بهتره معلومه ده چې کوم توکي چې افغانستان ته را ننوځي د ډیر ټیټ کیفیت لرونکي دي. دا د دې لپاره چې افغانستان ته اقتصاد بازار راغلی او هغه په سمه توگه خلکوته ندی تفهیم شوي او خاصتاً سوداگر دا فکر کوي چې داققتصاد بازار پدې معنی دي چې باید دلته هیڅ دولت مداخله ونلري او هر رقم مال چې وي هغه افغانستان ته راشي او په خلکو باندې خرڅ شي او ددي ترڅنگ سوداگر هم د ملت پر وړاندې د کوم مسوولیت احساس نکوي او د خپلو شخصي گټو لپاره تر ټولو بې کیفیته اموال افغانستان ته راوړي او خلکوته یې عرضه کوي. زما وړاندیز د ستندرد ادارې ته دادی چې دوی باید له خپلو وسایلو او تجهیزاتو څخه استفاده وکړي او د بازار کنترول په لاس کې ونیسي او د سوداگرو نظارت په جدي توگه وکړي.

اعتبار دهی

تهیه کننده: انجینیر محمدرضا خادمی
کارشناس تدوین ستندردهای مترولوژی

اعتبار دهی

- شناخت کفایت مشخص بوده و چهارچوب آن عادتاً بسیار مشخص میباشد.
  - اشخاص، مهارت ها و دانش را بررسی میکند.
  - مفتشانی را مورد بررسی قرار می دهد که کارشناسان شناخته شده در همان ساحه باشند.
  - سیستم فرعی مدیریت را برای یک فعالیت مشخص، بررسی میکند.
  - آزمایشات عملی را در صورت که مناسب باشد، بکار میگیرد (آزمایش کارائی و بررسی اندازه گیری)
- دراین بخش دو سازمان بین المللی مهم به نامهای IAF/ILAC فعالیت می کنند که صرف مختصراً درباره آنها معلومات ارائه خواهد شد.

معرفی مجتمع بین المللی اعتبار دهی

- مجتمع بین المللی اعتباردهی (IAF) متشکل از انجمن جهانی ارزیابی مطابقت، اعتباردهی و اعضا علاقه مند دیگر. ارزیابی مطابقت می باشد که در بخش های مدیریت سیستم، محصولات، خدمات، پرسونل (کارمندان)، وسائر برنامه های ارزیابی مطابقت، فعالیت دارند. هدف IAF گسترش یک برنامه واحد سرتاسری ارزیابی مطابقت است که با کم کردن ریسک به تجار و مستهلك اطمینان میبخشد که تصدیقنامه های آنان قابل اعتماد باشد. اعتباردهی به مصرف کننده گان از کیفیت و واقع بینی عضو اطمینان میدهد. اعضا IAF تصدیقنامه یا سند اعتباری میدهند که سند مذکور از هماهنگی مدیریت سازمان، محصولات، یا پرسونل با ستندردهای مشخص (ارزیابی مطابقت) اطمینان میدهد.

بخش ارزیابی مطابقت داشته باشد.

اعتبار دهی ساحات مربوط به آزمایش و عیار سازی لابراتوار ها، ادارات تفتیش ، ادارات صدور سرتیفیکت محصولات وارداتی صدور سرتیفیکیت در بخش سیستم های کیفیت رادبر می گیرد.در بسیاری از کشور ها، اعتبار دهی یک الزام قانونی برای ادارات ارزیابی مطابقت می باشد.

در ستندرد ISO/IEC ۱۷۰۱۱ تمام الزامات عمومی برای ادارات اعتبار دهی که ادارات ارزیابی مطابقت را اعتبار می دهد مشخص شده است.

اعتبار دهی عبارت از پروسیجری است، که بر اساس آن یک اداره با صلاحیت امتیاز شناخت رسمی خود را به یک سازمان یا شخص، اداره یا مجموعه ای از آنها می بخشد که آنها قابلیت انجام کار یا وظیفه مشخصی را به بهترین وجه داشته باشند. بر اساس ستندرد ISO/IEC ۱۷۰۰۰ تعریف اصلاحات و واژه ها مربوط به ارزیابی مطابقت ، اعتبار دهی به صورت ذیل تعریف میشود:

اعتباردهی عبارت است از تصدیق مرجع سوم مرتبط به یک اداره ارزیابی مطابقت جهت تنفیض ثبوت رسمی که قابلیت انجام وظایف مشخص در

اهمیت نورم

تهیه کننده: غلام نبی (دستگیر) مدیر فنی وسایط

برای دستیابی به اهداف اجتماعی خود نیاز به داشتن زیر بناهای مناسب اقتصادی دارد. اینجاست که زیربنای اقتصادی از اهمیت معیارها ونورم ها بوجود میآید. آنچه را که ما وشما بنام معیارها ونورم ها می گویم اصول است که به سطح ملی و بین المللی عرض اندام کرده و بخاطر کمیت وکیفیت بهتر اموال تولیدی صادراتی و واردتی و مورد استفاده مردم قرار گرفته می شود. اگر مواد و کالاها از نورم های مشخص و تعیین شده بر خوردار نباشد، مشکلات زیاد را در جوامع بوجود خواهد آورد خصوصاً افغانستان که از جمله کشورهای مصرفی بوده متأسفانه کالاها که وارد می شود اکثراً بی کیفیت بوده زیرا کالاهاى مصرفی به معیارها ونورم های جهانی برابر نبوده دارای کیفیت خیلی ها پائین در بازار ها عرضه می گردد در این راستا باید تلاش نمود تا در سطح افزایش کیفیت محصولات وخدمات استفاده از لوازم با نورم ها ومعیارهای منظور شده در فعالیت های اجتماعی مد نظر گرفته شود نورم جایگاه ونقش بسیار مهم وموثر در تولید ، توزیع ومصرف امته دارد. دست یابی به کیفیت مطلوب در چتر اداره ملی ستندرد با مراعات نورم ها تحت قوانین نافذه میسر خواهد بود و جهت رفاه عامه در کمترین زمان ممکن دست آورد های زیاد داشته و دست آوردها در حال افزایش بوده و مورد توجه قرار دارد.

از آنجائیکه زندگی بشر از ابتدای خلقت تا اکنون به اساس نورم ها ومعیارها به پیش می رود وهر سکتور تولیدی نیاز به نورم ها ومعیارهای دقیق دارد تا براهمیت آنها در بهبود کیفیت تولید شان توجه نمایند .

بامراعات نورم ها در طی تکامل زندگی، علم وتخنیک در جهان امروزی در مورد پیشرفت وترقی به پیروزی های بس بزرگ وچشم گیر نایل گردیده اند . در حال حاضر می توان گفت که نورم با معیار اساس سنجش ها بوده باعث رشد تولید وکیفیت در کالا ها شده می تواند . بطور کل هرقدر که درقسمت تعیین وتثبیت نورم دقیق باشیم به همان اندازه برای پیشرفت های بعدی در تمام ساحات نایل خواهیم شد . با درنظر داشت سیستم های بین المللی ونورم های ملی وکارگرفتن از وسایل وابزار کار می توان نتایج مثبت بدست آورد .

اگر تمام سازمانها، پروژه ها، سکتور های خصوصی برای بالا رفتن حجم تولیدات شان از نورم ها ومعیارهای تثبیت شده کار نگیرند واضح است که درزمینه پیشرفت زیادی نخواهند داشت، هرکس مجبور است در جریان زندگی اش نورم را مراعات کند. اگر تولید کنندگان، فروشندگان وکلیه دست اندرکاران حرفه و مشاغلی درجامعه به نورم ویا معیار توجه ننمایند برای خود یک میکانیزم بدون کنترل خواهد داشت. هر کس وهر کشور

- اطمینان حاصل کند که تمام اعضای اعتباردهی با داشتن بلند ترین کیفیت و صداقت کار میکنند و تنها آن اعضا شناخته شده که این دو مشخصه را ثابت کرده باشد، آنها توانا و بیطرف میباشند.

- هم آهنگ کردن پروسیجر اعتبارگذاری و پیاده کردن آن بر اساس رهنمایی و ستندردهای بین المللی و رهنمایی IAF در درخواست نامه شان.

- ایجاد رهنمایی، قوانین و پروسیجر برای کار کرد بخش مشخص طرح ارزیابی مطابقت به منظور بر آورده ساختن ضروریات صنایع مشخص.

- ایجاد رهنمایی ، قوانین و پروسیجر برای کار کرد برنامه های پذیرشی به منظور بر آوردن ضروریات دولت یا بخش تولید.

- تبادلہ معلومات فی مابین اعضای اعتبار دهی

- همکاری در آموزش ارزیابی کننده گان و سائر کارکنان.

- همکاری و کمک نمودن در عملکرد ISO و سائر سازمان های بین المللی.

- بر قراری روابط با گروپ های منطقوی سازمان اعتبار گذاری.

- بر قراری روابط با سائر سازمان های مرتبط مثل ILAC, ISO, سائر گروپ های صنعتی.

- کمک نمودن با سازمان های اعتباردهی نو پا در نظام های اقتصادی با درآمد کم و متوسط.

IAF دو هدف ابتدایی دارد:

هدف اول: حصول اطمینان از اینکه اعضای اعتباردهی فقط به آن گروه ها تصدیقنامه اعطا میکند که شایستگی انجام وظایف را که به عهده میگیرند دارا میباشند و در تضاد با منافع اعضا نیست.

هدف دوم: IAF وضع مقررات شناخت دو جانبه (MLA) بین اعضا اعتباردهی که ریسک تجار و مشتری را با اطمینان دادن ازاینکه یک تصدیقنامه اعتباردهی از هر گوشه ای از دنیا مورد اعتماد میباشد. مقررات شناخت دو جانبه با از میان برداشتن موانع تخنیکی از سر راه تجارت به آزادی تجارت بین المللی کمک میکند. IAF به منظور پیدا کردن مؤثرترین طریقه رسیدن به یک سیستم واحد که کمپنی های دارای تصدیقنامه ارزیابی اعتباردهی مطابقت در یک گوشه از جهان اجازه میدهد که تصدیقنامه های شان در سائر کشور ها نیز مورد قبول واقع شود. هدف مقررات شناخت دو جانبه اینست که تمام اعضای اعتباردهی در کشور های جهان را تحت پوشش قرار دهد تا اینکه نیازی به تصدیق شدن محصولات یا خدمات ارائه شده در هر کشوری که محصولات یا خدمات در آن عرضه میگردد نباشد.

(تصدیق شده یکجا، مورد پذیرش همه جا)

IAF برنامه دارد تا:

- دستورالعمل، قوانین و پروسیجر برای عملیات اعتباردهی، تصدیقنامه/ ثبت و برنامه های شناخت دو جانبه که منتج میشود به “تصدیق شده یکجا، قبول همه جا».

خواړه

د خوړو موضوع له پخوا زمانى راهيسى د انسان د پيدايښت سره سم منځ ته راغلى ده او پدى برخه كى زياتى څيړنى او پلټنى سرته رسيدلى دى چه نن د دغو څيړنو په پايله كى په زياته اندازه گټور او تازه معلومات د هغو خوړو او مغذى موادو په هكله چه موږ يى د خپل ځان د ښه ساتلو او ورځنيو اړتياوو د پوره كولو لپاره استعمالوو شتون لرى.

له بلى خوا دا ټولو ته جوته ده چه خواړه د هر وگړي د ورځني ژوند غوره اوستر حياتي ضرورت دي او د انسانانو د انرژۍ ښه څيرمه او د ژوندانه د پايښت يو اخني عامل دي.

د بدن د روغتيا ساتلو، د انسان د وجود د انساجو د بيا جوړولو او د فزيكي او دماغي كارونو د سرته رسولو لپاره د آنرژۍ د لاس ته راوړلو په موخه هر وگړي بايد ورځني خواړه په بشپړه توگه مصرف كړي.

هغه خواړه چه د بدن د آنرژۍ د پوره كولو او فعاليتونو لپاره استعماليري بايد گټور او مؤثر اوسي. ددي مقصد د لاس ته راوړلو لپاره بايد د ستندرد شوو خواړو څخه چه د اړوندو ستندردونو د ځانگړتياوو سره يو شان وي كار واخستل شي.

خواړه نه يواځى دا چه بايد حد اقل اړتياوى پوره كړى بلكه د بدن د نورمالو بدلونونو لپاره د روغتيا او ناروغتيا په حالت كى او همدا رنگه د ځنى نورو نا پيژندل شوو عواملو لپاره چه اخرى موخه يى د بدن سلامتيا ده په بشپړه توگه پوره كړى.

د خوراكي توكو پلان جوړول د ټاكل شوو ستندردونو په پام كى نيولو سره چه د بدن ځانگړى اړتياوى په بشپړ ډول پكى څپړل شوى دى يعنى د ميندو د حاملگي له حالت څخه ماشوم ته د شيدو وركولو تر وخت پورى او ورپسى د ځوانى او زوړتيا ته د رسيدو تر وخت پورى د خوړو څرنگوالى په پام كى نيسى. انسان د ښه خوراك په خوړلو سره كولاى شى د ژوند او په ټوليزه توگه د خپل هيواد د پرمختگ او د وگړو د سوكالتيا په لپاره كى په دماغي او فزيكى لحاظ گټور گامونه واخلي او د ناروغيو په مقابل كى پر مقاومت

ليكوونكى: يارمحمد ايوبى

سربيره د ژوند په اوږدو كى نورى داسى نښى او نښانى چه د ښه فعاليت او د ژوند د ځواكمن پړاو بيلگى وى څرگندى گړى.

خواړه هغه څه دى چه د مغذى موادو لرونكى وى او مغذى مواد هغه څه دى چه د بدن د كړنو، ودى، د بدن د نورو ټولو دندو او د بدن د تودوخى د كنترول لپاره انرژى برابروى. همدا رنگه د بدن د ودى او بيا جوړښت او د بدن معافيتى سيستم د روغ ساتلو لپاره مواد برابروى.

لمړنى انسان د ناروغيو د پيدا كيدلو لامل د خوراكي توكو له پيدايښت او څرنگوالى سره اړين گڼلى، حتى چه دوا جوړونكو هم د ناروغ د خوراكي توكو له څرنگوالى سره دواگانى مربوطى گرځولى دى او د دوا يى پراختيا رابطه يى د مغذى موادو پورى د ننى وخت يو له مهمو عناصرو څخه شميرلى ده.

په عمومى ډول گڼ شمير مغذى توكى په لاندى گروپونو ويشل كيږى لكه:

۱ – کاربوهايديریتونه

په خوراكي توكو كى د قندونو او نشايسته يى مواد و په توگه شتون لرى او په خوراكي رژيم كى د انرژى اصلى منبع گڼل كيږى. د نورو مغذى توكو په پرتله کاربوهايديریتونه ارزانه دى او په چټكى سره هضم او جذبيري. د هغو خوړو زيات مصرف چه د قندونو له دركه ډير بلداى دى په چاغوالى سره پاى مومى او ددى لامل گرځى چه د نورو خوراكي توكو څخه چه د لازمو مغذى موادو درلودونكى دى لږه استفاده وشى.

۲ – خوراکی مایع غوړي او شحمیات

خو ډولونه يى شتون لرى او بشپړه څرگندونه يى پدى ځاى كى لازمه نه گڼل كيږى. مگر كولاى شو چه خوراكي مایع غوړى او شحمیات د مشبوع او غير مشبوع شحمى تيزابونو د لرلو له پلوه په دوه ډوله وويشو: مایع خوراكي غوړى چه په جوړښت كى يى غير مشبوع شحمى تيزابونه او جامد يا كلك غوړى چه په جوړښت كى يى مشبوع شحمى تيزابونه شتون لرى. غير مشبوع شحمى تيزابونو ته ضرورى شحمى تيزابونه هم ويل كيږى دا ځكه چه دا تيزابونه انسان نشى جوړولای. دغه تيزابونه په ځانگړى توگه د دماغ او عصبى سيستم د حجرو په جوړولو كى پراخه ونډه لرى. په غير مشبوع شحمى تيزابونو كى د Omega-3 په نوم د شحمى تيزابونو يو گروپ موجود دى چه د زړه د ناروغيو څخه مخنيوى كوى. مشبوع شحمى تيزابونه په كوچو، شيدو، پنير، غوښو او د غوښو په محصولاتو كى پيدا كيږى چه دا غوړى د زړه د ناروغيو د پيدا كيدو لامل گرځى. بل ډول يى ترانس شحمى تيزابونه دى چه كله نباتى غوړى له مایع شكل څخه جامد شكل ته اړول كيږى نو پدى وخت كى ځنى شحمى تيزابونه په ترانس شحمى تيزابونو بدليري چه دا غوړى په پراخه توگه د انسان بدن ته زيانونه رسوى او په ځانگړى توگه د زړه د ناروغيو بنسټيز لامل گڼل كيږى.

۳ – پروتئينونه

هغه مواد چه د كاربن، هايډروجن او اكسيجن د عناصرو درلودونكى دى د تركيب كيدو په وجه د شحمياتو او كاربوهايډریتونو په ډول سره منځ ته راغلى دى چه په خوراكي رژيم كى د ځانگړى اهميت څخه برخمند دى. سر بيره پر دى عناصرو څلورم عنصر د نايټروجن

په نامه هم شتون لرى چه د انسانانو په ژوند كى اصلى رول په غاړه لرى. هغه وخت چه د امينو اسيدونو او پروتين په شكل سره تركيب شى د مغذى موادو دريم گروپ چه د پروتين په نامه سره ياديږى منځ ته راوړى او په خوړو كى د اصلى اهميت لامل گرځى.

پروتين په پراخه توگه په خوراكي توكو كى شتون لرى لكه غوښه، ماهى، د چرگى هگى، سويا، شيدى، پنير او داسى نور. پروتين د بدن د حجرو، انساجو او د مايعاتو د معافيتى سيستم په جوړولو كى ځانگړى اهميت لرى او كله نا كله له پروتينو څخه د بدن انرژى لپاره هم كار اخيستل كيږى.

۴ – واړه او کوچنی مغذی مواد

واړه او کوچنى مغذى مواد له منرالونو او ويتامينو څخه عبارت دى چه د انسان په بدن كى ځانگړى گټى او دندى لرى او هر يو په خپل وار سره د بدن د ښه ساتلو او د ناروغيو په مخنيوى كى پراخه ونډه لرلاى شى. لكه څنگه چه پورته ترينه يادونه وشوه چه په خوړو كى مخكى له هر څه د كاربن، اكسيجن، هايډروجن او نايټروجن عناصر شتون لرى پرته له دى په خوړو كى نورو ټولو توكو ته په ټوليزه توگه معدنى مواد وايى چه د بدن د حجراتو، هډوكو، غاښونو او داسى نورو برخو په جوړولو كى فعاله ونډه لرى. لږ تر لږه ۲۵ ډوله معدنى عناصر زموږ په خوړو كى شتون لرى چه ځنى له هغوى څخه په ډيره كمه اندازه په بدن كى شتون لرى. تقريباً ۱۶ ډوله معدنى مواد د انسان د ژوند لپاره اصلى پيژندل شويدي.

هغه معدنى عناصر چه بدن ورته په لازمه توگه ضرورت لرى عبارت دى له كلسيم، فاسفور، سلفر، سوډيم، كلورين، پتاشيم، آهن، مگنيزيم، جست او داسى نور.

ويتامينونه د عضوى تركيباتو څخه عبارت دى چه په لږه اندازه په خوراكي توكو كى پيدا كيږى. په خوراكي رژيم كى اړين دى ځكه چه بدن هغه نشى جوړولای. راز راز ناروغى چه د ويتامينو د كمبود د ناروغيو په نامه سره ياديږى د ځانگړو ويتامينو پورى اړه لرى. د ويتامينو د كمبود ناروغتياوى په پخوا كى د درد او حتى د مرگ لامل گرځيده اما نن موږ كولاى شو چه د هغه خوراكي رژيم نه په استفادى سره چه پوره ويتامينونه ولرى د ويتامينو د كمبود د ناروغتياوو څخه مخنيوى او په پدى ناروغيو د اخته كسانو درملنه وكړو. راز راز ويتامينونه په راز راز خوراكي توكو كى پيدا كيږى.

سازمان همکاری بین المللی اعتباردهی لابراتوارها

International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC)

ترتیب کننده : محمد ضیا «احمدی»

مدیرعمومی روابط باسازمان های بین المللی

سازمان بین المللی اعتبار دهی لابراتوار ها یک سازمان بین المللی متشکل از لابراتوار ها و نهادهای تأیید صلاحیت ویا اعتباردهی و بازرسی کننده است که به منظور ازبین بردن موانع تجارتی تشکیل شده است.

اعتباردهی وتائید صلاحیت به مردم این امکان را میدهد که هنگام انتخاب یک لابراتوار تصمیم آگاهانه را با توجه به شایستگی، بی طرفی و توانمندی آن اتخاذ نماید. اعتباردهی وتائید صلاحیت به حمایت از اعتبار و عملکرد خدمات و امتعه تجارتی کمک می کند.

نهادهای اعتباردهی و تایید کننده صلاحیت در سراسر جهان توافقنامه ای را امضا کرده اند که پذیرش محصولات و خدمات تجارتی را هنگام صادرات و واردات ازمرزهای کشورها تسریع میکند.

هدف از این توافقنامه (ILAC) بوجود آوردن یک چارچوب بین المللی برای حمایت از تجارت بین المللی از طریق حذف موانع تخنیکی است.

نهادهای اعتباردهی و تائید صلاحیت لابراتوار ها و بازرسی با نمایندگی بیش از ۷۰ سازمان اقتصادی و منطقه ائی، اعضای ILAC به شمار میروند.

هدف:

هدف این سازمان استفاده و پذیرش هر چه بیشتر نتایج لابراتوارها و شرکت های بازرسی تائید صلاحیت شده از جمله نتایج لابراتواری سایر کشورها توسط صنعت و تدوین کننده گان مقررات می باشد. از این طریق هدف تجارت آزاد «یکبار آزمون امتعه تجارتی و پذیرش در همه جا» می تواند تحقق یابد

زمینه های فعالیت

سازمان بین المللی اعتبارلابراتوار در زمینه های زیر فعالیت می کند:

- تدوین و هماهنگ سازی نحوه اعتباردهی و تائید صلاحیت لابراتواری و بازرسی
- ترویج اعتباردهی و تائید صلاحیت لابراتواری و بازرسی در میان صنعتکاران، دولت و تدوین کننده گان مقررات و مصرف کننده گان
- حمایت از سیستم های اعتباردهی تائید صلاحیت در حال تشکیل

- به رسمیت شناختن امکانات لابراتواری و بازرسی از طریق توافقنامه ILAC سازمان بین المللی اعتبار دهی لابراتوار ها برای اولین بار به عنوان یک کنفرانس در سال ۱۹۷۷ با هدف توسعه همکاریهای بین المللی برای تسهیل تجارت آغاز شده است.

تشریک مساعی سازمان بین المللی اعتباردهی لابراتوار ها:

- انکشاف، ارتقا، شناخت تجارب اعتبار دهی لابراتوارها
- ILAC یک سازمان بین المللی برای انکشاف تجارب اعتبار دهی لابراتوارها میباشد.

مناطق مشخص سازمان های همکاری اعتباردهی خود شان را تاسیس نموده اند، بطور مثال در اروپا(EA) و در آسیا – پسیفیک (APLAC)

- اضافه تر از ۴۰ سازمان اعتباردهی لابراتوار قرارداد جانبی جهت شناخت متقابل(ترتیب و تنظیم ILAC)را به مقصد پذیرش آزمایش قابل اعتباری و درجه بندی ارقام و معلومات امضاء نموده اند.

- ساختار ILAC از ۳۱ جنوری ۲۰۰۱ روی کار آمد.

موافقت نامه به رسمیت شناختن متقابل:

- تنظیمات به رسمیت شناختن متقابل، در قادر ساختن ارقام ومعلومات آزمایش که درمیان چندین کشور قابل قبول باشد، نقش تعین کننده دارد.

- در نتیجه، هر شریک که در این تنظیم اشتراک دارد، اعتبار لابراتوارهای دیگران را به رسمیت میشناسد، چونکه اینها خود شان برای به رسمیت شناختن اعتبارلابراتوارهای شان تعهد سپرده و کار کرده اند.

- اضافه تر از ۲۲۰۰۰ لابراتوار اعتبارات خود را از طریق امضاهای عضویت ILAC و MRA بدست آورده اند.

پیوسته به گذشته

محیط زیست و آلودگی های آن

 تهیه کننده : دیپلوم انجنیر غلام سرور «همگام»

۸- حرارت

الودگیهای فیزیکی

مهمترین الودگی های فیزیکی عبارتند از:

حرارت

درجه حرارت مناسب برای آبهای اشامیدنی بین ۸ الی ۱۵ در جه سانتی گرید می باشد، هرچه درجه حرارت افزایش یابد به همان نسبت از میزان حلالیت اکسیجن کاسته می شود در جه حرارت در پروسه تولید مثل ار گانیز م های در یابی و استفاده از آبها جهت سرد کردن تا سیسات باعث انتقال حرارت قابل توجه به آبها می گردد همچنین تخلیه فاضلاب گرم صنعتی و آبهای باقیمانده گرم درجه حرارت آب ها را با لا می برد.

کدورت

کدورت آب مانع عبور نور از ان شده یا عمق قابل رو یت انرا محدود میکند موادمعلق که موجب کدورت آب میگردد ممکن است به اندازه های مختلف بصورت مواد کلوییدی یا بصورت قطرات کوچک و بزرگ در آب دیده شود.

رنگ

رنگ آبها اغلب حقیقی نیست بلکه ظاهری ودر نتیجه وجود مواد معلق که در انها میباشد این مواد شامل مواد معدنی، عضوی ومیکرو ارگانیزم های گیاهی و جانوری بوده و بطور کلی دو نوع رنگ در آب تشخیص داده شده است:

الف: رنگ ظاهری آب که در اثر عوامل خارجی مواد معلق مواد محلول رنگین عضوی ومعدنی بوجود میاید وبا صاف کردن(فلتر کردن) از بین میرود.

ب: رنگ حقیقی آب که ناشی از وجود آ یونها وفلزات مانند اهن ومنگنیزم وترکیبات عضوی محلول درآب است وبا صاف کردن دوباره در آب باقی می ماند .

بو و مزه

آب از نظر مصرف خانگی و صنعتی نظیر صنایع دواپی و غذایی باید عاری از بو و مزه باشد.

الودگیهای کمیای

آب یک محلل قوی است و همیشه مقداری از مواد مسیر را در خود حل میکند حتی آب باران وقت عبور از هوا مواد مختلفی مانند گاز کاربونیک اکسیجن و گرد و غبار را با خود میگیرد. برعلاوه درائر عبور از مناطق مختلف مواد کمیایوی لایه های زمین یا بوسیله ورود فاضلاب های مختلف به خصوص فاضلاب صنعتی بسیاری از عناصر وتر کیبات معدنی وارد آبهای طبیعی می گردد.

الودگیهای بیو لوژیکی

الودگی بیولوژیکی عموما به واسطه وجود عوامل بیماری در آب ایجاد می شود عوامل بیماری که توسط آب منتقل میشود به دو گروپ طبقه بندی میگردد.

ترکیبات کمیایوی مانند املاح فلزات سنگین

به عنوان مثال بیماریهای که املاح موجود درآب عامل اصلی آبتلا ان هستند مانند پوسیدگی دندان از اثر کمبود فلوزر در آب، مسمومیت ها وغیره.

عوامل بیولوژیکی

بیماری های که آب به طور مستقیم مانند وبا وکولرا ویا غیر مستقیم مثل ملار یا در انتقال انها دخالت دارد.

۲-الودگی هوا

مقدار هوای متوسط که یک انسان بالغ در یک شبانه روز تنفس میکند درحدود ۱۵ کیلو گرام است، در حالیکه که غذا وآب مورد مصرف بالترتیب ۱٫۵ – ۲٫۵ کیلو گرام می باشد از طرفی دیگر انسان می تواند بدون غذا تقریبا ۵ هفته و حدود ۵ روز بدون آب زندگی کند ولی بدون هوا بیش از چند دقیقه قادر به ادامه حیات نخواهد بود.

منابع الودگی هوا

منابع عمده الودگی هوا عبارتند از منابع طبیعی ومنابع مصنوعی که منا بع طبیعی بدون دخالت انسانها ومنابع مصنوعی بر عکس توسط بشر بوجود آمده است.

الف : منابع طبیعی الودگی هوا

این منابع عبارتند از طوفان گرد باد ها وغبار صحرا ها، دود وخا کستر، آتش سوزی ها فوران آتشفشانی و غیره .

ب : منابع مصنوعی الودگی هوا

منابع مصنوعی که بدست بشربه وجود می اید ومورد استفاده روز مره می باشد، از جمله وسایط نقلیه و صنایع مهمترین علت الودگی هوا بخصوص در شهر های پر جمعیت می باشد.

مهمترین بحث در الودگی هوا مساله گرم شدن زمین وتخریب لا یه اوزن است.

۳- الودگی خاک

از دیدگاه جهانی خاک پس از آب وهوا سومین جزعمده محیط زیست تلقی میشود الودگی خاک معمولاً نتیجه عادات غیر صحی محصولات زراعتی وروشهای غلط دفع مواد زاید جامد ومایع می باشد بر علاوه ریزش عوامل الوده کننده هوا نزولات جوی نیز در ایجاد الودگی خاک می تواند موثر واقع شود.

خاک در اثر بی توجهی وفعالیت ها نا سنجیده به شدت به وسیله مواد کمیایوی از جمله فلزات سنگین و محصولات صنعت نفت الوده شده واز این طریق وارد زنجیره ای غذایی آب های سطحی ویا زیر زمینی گشته ووارد بدن انسان می گردد

هر گونه تغییر در ویژه گی خاک بطوری که استفاده از ان را ناممکن سازد الودگی خاک نا میده میشود. قابلیت خاک برای جذب سطحی تبادل و اکسیدیشن و رسوب دادن مواد به همان اندازه که برای دفع مواد آلوده با ارزش است، برای گیاهان نیز اهمیت دارد آلوده گی خاک از طرق مختلف انجام می گیرد، که می توان به چند مورد مهم اشاره کرد:

الف) الودگی خاک ناشی از بکار گیری بیش از حد کود کمیایوی از طریق تغییر در خصوصیات فزیکی کمیایوی ویبولوژیکی خاک.

ب) الودگی خاک ناشی از فضولات عضوی اعم از خانگی صنعتی وروستایی از طریق افزایش فلزات سنگین نایتريت واشاعه بیماری های مختلف بوسیله موجودات زنده مکروبی موجود در فضولات عضوی.

ج) الودگی خاک ناشی از سموم کمیایوی که برای مبارزه با افات بیماری ها، علف هرزه و... بکار میرود.

د) آبهای روان سطح زمینی ضمن عبور از نواحی الوده باحل کردن مواد الوده کننده در خود وحمل به سایر نقاط موجب الودگی خاک می شود.

ه) الوده شدن ارضی به خصوص در اطراف کار خانه جات صنعتی نزولات آسمانی با حل کردن ذرات معلق در هوا وگاز های موجود در ان موجب الودگی خاک میشود.

۴ – الودگی صوتی

یکی از عوامل دیگر که محیط زیست بشری را دچار مخا طره نموده الودگی

صوتی می باشد منظور از صوت در اینجا صدای ها ی نا خواسته است که از حد طاقت انسان خارج میباشد به عبارت دیگر صوتی که باشدتی زیاد در مکانی نآبجا وزمان نامناسب منتشر گردد.

الف) اثرات صدا بر دستگاه شنوایی

هر چند صدای خیلی شدید می تواند سبب پارگی پرده گوش یا تخریب قسمت های دیگر گوش گردد صدمه به شنوایی می تواند درحدود صوت ۹۰ – ۸۵ دسی بل نیز رخ دهد چنانچه این صدمه موقت باشد معمولاً در طی ۱۶ ساعت پس از تماس با صدا قأبل بر گشت است در سقوط شنوایی دایمی کاهش شنوایی تدریجی بوده ودر آبتدا شخص از نقصان شنوایی خود بی اطلاع است ولی با انجام تست های سنجش شنوایی می تواند به تشخیص زود رس ان دست یافت. بطور کلی در ایجاد وپیشرفت سقوط شنوایی عواملی چون شدت صدا طول مدت تماس سن وحساسیت فردی و .... نقش دارد در صورتی کار در محیط پر سرو صدا برای چندین سال ادامه پیدا کند وفرد در برابر صدا محافظت نشودسلولهای شنوایی معدوم گشته و کری شغلی بوجود می اید، که غیر قابل برگشت است.

ب) اثرات غیر شنوایی صدا

صدا علاوه بر اثرات روی دستگاه شنوایی بالای سایر اعضای بدن نیز تا ثیرمنفی بر جا می گذاردکه مهمترین انها عبارتند از افزایش تعداد ضربان قلب،تعداد تنفس، بلند رفتن فشارخون اثرات روانی، سر گیچی مشکلات اجتماعی و غیره می باشد.

ج) روشهای کنترل صدا

کنترول در منبع صوتی:

۱- انتخاب صحیح دستگاه متناسب بافرایند تولید

۲- نگهداری درست دستگاه ها

۳- محل ونحو ه استقرار دستگاه

۴- کنترل ارتعاش

۵- نصب کاهش دهنده های صدا بر روی دستگاه

۶- تغییر در اجزا وکار دستگاه

کنترول درمسیر انتشار صوت

۱- مجزا نمودن منابع اصلی صدا از سایر منابع

۲- جدا سازی بخش های پرصدا از سایر بخشها

۳- کنترل صدا مبنی بر جذب صدا

۴- ایجاد پناهگاههای صوتی برای کارگران

بقیه از صفحه ۱۹

این روغن‌ها با یک الک‌هول(معمولاً میتانول یا ایتانول) مخلوط می گردند و یک کتلتست مانند سودیم هایدرواکساید همراه آن مورد استفاده قرار می گیرد. نتیجه چنین واکنشی (درحرارت و فشار تعیین شده) تولید ایستر و گلیسرین است. گلیسرین محصول جانبی با ارزشی است که در صنایع صابون سازی، تولید مواد غذایی و آرایشی استفاده می گردد (مثلاً در خمیردندان گلیسرین به عنوان ماده ضدیخ آن استفاده می شود).

پروسه سوخت بیودیزل شبه به سوخت دیزل است. البته بیودیزل دارای اندکی کمتر انرژی در هر گیلن نسبت به دیزل شماره ۲ و انرژی بیشتر، از دیزل شماره ۱ است. آزمایشها نشان داده اند که پروسه سوخت در هنگام استفاده از بیودیزل در موترها بسیار شبه به سوخت دیزل است.

در اروپا بیودیزل از روغن‌های محصولات زراعتی تولید و به صورت گسترده یی در انواع موت‌رهای دیزلی استفاده می گردد ولی در آمریکا پیدا کردن بیودیزل آسان نیست. بیودیزل در هاوایی درموسسه Pacific Biodiesel, Ins از جمع آوری مجدد روغن‌های خوراکی مصرف شده، تولید و در ادوات دیزل، موت‌رها و کشتی‌ها استفاده می گردد. با جمع آوری روغن‌های باقیمانده از رستوران‌ت ها برای این مرکز، بیش از ۴۰ تن روغن باقیمانده در ماه ذخیره می گردد.

کمیسیون کتاب سفید اروپا در نوامبر ۱۹۹۷ به منظور مسائل جهانی،

اختصاص ۱۲ فیصد از تمام انرژی مصرفی را تا سال ۲۰۱۰ به انرژی های تجدید پذیر پیشنهاد داد. اولین فاکتوری که برای این منظور لازم است، پخش بیوفیول به بیش از ۱۸ میلیون تا سال ۲۰۱۰ می باشد. بدین منظور هیات کمیته اتحادیه اروپا برای اولین مرحله فروش ۲ فیصد بیوفیول مایع را مناسب دانست.

اخیراً اتحادیه اروپا (EU) پیشنهاد ایجاد قانون جدیدی برای استفاده از سوخته‌های تجدید پذیر برای حمل و نقل نموده و این کار با تنظیم و افزایش بودجه بیوفیول‌ها مانند بیودیزل و بیو ایتانول صورت گرفت. قانون تنظیمی در نوامبر ۲۰۰۱ شامل یک طرح و دو پیشنهاد جهت رسیدن به میزان حداقل استفاده از بیوفیول در سوخته‌های مربوط به حمل و نقل و اجازه برای کاهش میزان مالیات از بیوفیول ایجاد گردید. در این قانون حداقل فیصدی بیوفیول از سال ۲۰۰۵ تعیین شده است

با توجه به گرایش به سوخته‌های تجدید پذیر بسیاری از کارخانجات تولید موتر نیز سعی کرده اند تا در تولیدات جدید خود قابلیت استفاده از این نوع سوخته‌ها را قرار دهند.

تحقیقات نشان می‌دهند، که از روغن‌ها می‌توان به عنوان سوخت جایگزین در انجن‌های دیزلی استفاده نمود هر چند استفاده مستقیم از روغن‌های گیاهی (یا به صورت مخلوط با سوخت دیزل) در انجن‌های با سوخت رسانی مستقیم و غیر مستقیم با مشکل همراه است. تحقیقات زیادی در استفاده مستقیم از روغن‌ها به عنوان سوخت دیزل صورت گرفته است.

Supreme Council of Standards

Supreme Council of Standards Conducted meeting chaired by H.E Mr. Mohammad Karim KHALILI Second vice president of Afghanistan.

At the beginning H.E Second Vice President of Afghanistan and H.E Director General of Afghan National Standards Authority delivered their brief speeches regarding role of standardization in economic growth and consumer protection, also on methods of implementation for already approved national standards. Technical Deputy Director General and secretary of Supreme council of standards presented the documents of agenda to member of SCS. Following the discussing and presenting the essential information by H.E Director General of ANSA and Technical Deputy Director General of ANSA and technical team to members of SCS present in meeting required decision has been taken.

Supreme council of standards, established in 5,11,1389, till now held five meetings.

Each meeting had its essential technical discussion and decision which are as follows:

First meeting Resolutions: 5, 11, 1389

- Establishment of Supreme Council of Standards is wise step and an endeavour to bring development of standardization in country.
- Afghan National Standards Authority must present draft of Operation manual and pro-

cedures of SCS in the next meeting.

- To be well informed before approval of national standards, ANSA must send brief of proposed standards with agenda to all members of SCS before date
- Others such as approval 21 proposed national standards, service charge bill for fuel labs of ANSA is to be discussed to next meeting.

Second meeting Resolutions: 24, 11, 1389

- Liquid gas, jet fuel Jet A (Jet A1) and raise final national draft standards approved as national standards.
- All members of SCS are assigned based on standard law and presidential decree, assigned member presence in meetings is must. Further more only member of SCS can participate in meetings, if required other experts from different section will be invited by secretariat of SCS
- For easiness in reading of proposed strategy of ANSA a presentation must be done in next meeting

Third meeting Resolutions: 1, 12, 1389

Following eighteen proposed FDNS approved as national standards

- Three National standards for food products
- Two National standards for textile
- One National standard for environment

- Twelve National standards for electric
- Operation manual and procedures of SCS with adjustments is approved in three chapter and 10 articles
- For easiness in reading of proposed strategy of ANSA a presentation must be done in next meeting

Fourth meeting Resolutions: 25,12,1389

- Service charge bill for fuel labs of ANSA is approved and ANSA must take necessary action for implementation.

ANSA five years strategy is approved

- Following eighteen proposed FDNS approved as national standard
- One National standard for metrology
- Two National standards for textile
- One National standard for construction
- Two National standards for petroleum products

- Three National standards for Cosmetics

Fifth meeting Resolutions:

11, 3, 1390 After lengthy discussions on 23 proposed standards, 22 FDNS approved as national standard, FDNS 131:2011 AS newly imported vehicles standard is rejected for better study and research considering the current standards in region, neighbour countries and countries where vehicles are exported to Afghanistan and conclusion must be presented to SCS in next meeting.

Approved standards are as follow:

- Two National standards for metrology
- One National standards for food products
- Fifteen National standard for petroleum products
- One national standard for construction materials
- One national standard for textile
- Two national standards for Cosmetics

ANSA STRATEGIC PLAN (2011-2015)

For Development of a National Quality Infrastructure

Afghan National Standards Authority (ANSA) has the honor to introduce the first Strategic Plan for the development Quality Infrastructure in Afghanistan. After decades of conflict and a devastation of economic Infrastructure, Afghanistan is transforming from a command economy to a market economy led by the private sector. The sector envisages the need for functioning standardization, metrology, accreditation and conformity assessment systems to improve competitiveness and access to more lucrative regional and global markets. Trade should be based on national interests, and investment in industrial and export sector needs to concentrate on restoring the credibility of Afghan products.

A strong standardization infrastructure helps ensure sustained economic growth in developing countries. Standards are the pillars for economic development and trade capacity and play a key role in consumer safety, environmental protection and social welfare. Global and regional trade utilizes standards not only to remove trade barriers, but also for accession to more promising target markets. The major challenge faced by developing countries, particularly post-conflict societies, towards achieving economic growth are trade deficits with imports dominating markets. Lack of an efficient legislative framework and poverty allow for low quality commodities to

reach the markets which directly threaten health, safety and household economies. On the other hand, it is a challenge for local manufacturing to acquire consumer trust. Furthermore, improvement in the export sector directly relies on the requirements and expectation of the target markets and application of standards.

Afghan National Standards Authority (ANSA), the sole standard body of Afghanistan, has been making efforts, in light of the Afghanistan Constitution and the Afghanistan National Development Strategy (ANDS) for a private sector led market economy, to tackle the technical challenges that the Afghan private sector is facing regarding lack of competitiveness, inaccessibility to more promising global markets as well as to contribute to consumer and environmental protection efforts.

As a critical step towards the development of technical infrastructure for Standardization, Metrology, Accreditation, Conformity assessment including inspection, testing and certification and thus strengthening the quality infrastructure in the country, ANSA has developed this strategic

plan, the result of intensive work by our technical team led by Dr. Mujiburrahman Khateer, Technical Deputy Director General of ANSA. In articulation of this strategic plan, the realities of trade and economy in Afghanistan were thoroughly studied and analyzed. Moreover, the Supreme Council of Standards ratified ANSA Strategic plan 011-2015 on March 16, 2011. We're grateful to USAID / TAFE for providing technical assistance in the formulation of this strategy.

Implementation of this strategy plan will require the technical and financial support of Afghanistan and the donor community in a coordinated and efficient way. Therefore, I officially approve the ANSA Strategic plan for 2011-2015 and while appreciating the hard work of our technical team and all of our colleagues in the donor community who supported us, I would like to emphasize that it is just the beginning of the journey with a long and challenging way ahead of us.

Best Wishes

Popalzai Popal

Director General of ANSA

Editorial

Role of Quality in Export Promotion

Access and sustainability in national and international or even in regional markets as competitor supremacy over present challenges in promotion of manufacturing, render and redemption, training and capacity development of Human Resources, economically oneness, and resort management is obligatory.

Expedition in systemically production to meet consumer and international market need, efficient cooperation with distributors, recruitment of professionals and experts and at the end good management supported by quality based productive strategy for manufacturers is must.

Considering the micro focus on competition in international market, creativity in quality of product and production is highly important, but even the best product must meet the safety standard procedures.

Either volunteer or compulsory (Technical Regulation) standards are main course in quality of product.

Best practice to have place and to be the most preferred in world markets is to be certified by well-known organization which can definitely add to product value.

Furthermore total compliance to technical regulation requirement is pre step to profitable world market which certainly is the major challenge for manufacturers in developing countries.

Afghani products such as handmade carpets, animal and agricultural products, gemstones and etc were well-known in regional and world markets where fresh and dried fruits had good demand in markets.

Unfortunately due to three decades conflicts where standardization, strength technical regulations for consumer safety and environment protection made a pick in world, lack of conformity to international standards is where Afghani products cannot take their place in regional and world markets.

If condition may not change not only exports will be promoted but also current markets share will also be gone.

Afghanistan became a consuming country where it is experiencing a negative balance in trade and it could be a fatal hit to national economy core.

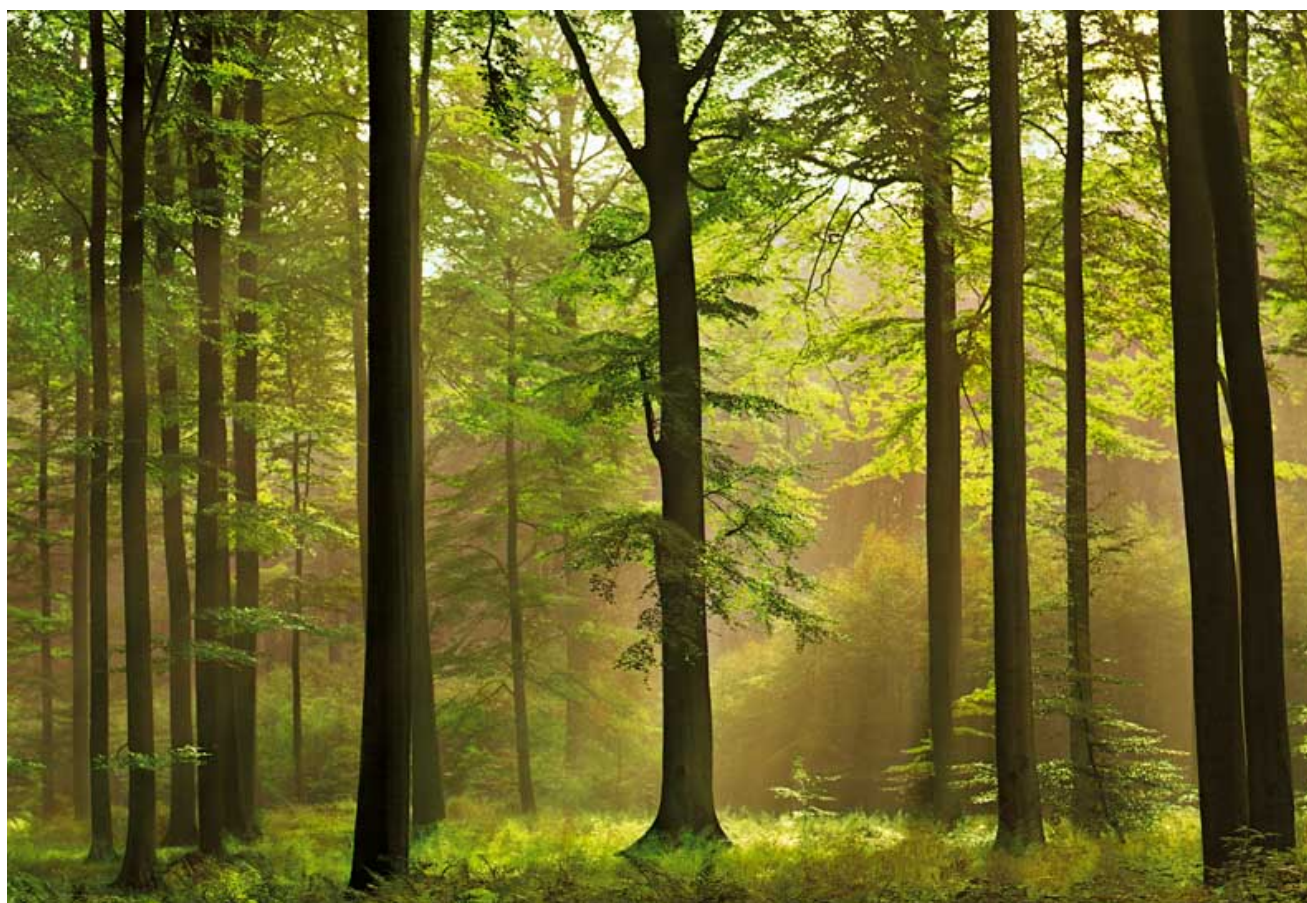
To solve the current situation on the way of promoting the national products, social, governmental and nongovernmental, private sector, and donors must harmonize their efforts.

Private sector role is valuable in sustainable economic growth and considering the accepted procedure in global trade long term investments on quality improvement of national products which guaranty continues economic growth.

**FORESTS:
NATURE AT YOUR SERVICE**

جنگلات:

طبیعت در خدمت شما

Afghan National Standards Authority

National Standard

3th Year, Fifth Issue, July 2011

